

(פתיחת ישיבת אחר הצהרים)

עדות מ. אשכנזי:

מה שמך המלא?	<u>היו"ר אגרנט:</u>
אשכנזי מרדכי.	<u>מ. שכנזי</u>
אתה מזהיר בהן צדק לומר את האמת.	<u>היו"ר אגרנט:</u>
אני מזהיר בהן צדק לומר את האמת.	<u>מ. אשכנזי:</u>
ידוע לך שהעדות סודית והדיון סודי.	<u>היו"ר אגרנט:</u>
ידוע לי.	<u>אשכנזי</u>
אתה עכשיו בדרגת סרן במילואים?	<u>היו"ר אגרנט:</u>
כן. סרן מילואים.	<u>אשכנזי:</u>
אתה יכול לספר לנו מספר פרטים על קורות חיך, שנת הלידה, מקום הלידה, חינוך, חינוך צבאי וכן הלאה.	<u>היו"ר אגרנט:</u>
נולדתי בחיפה, בשנת 1940. אני בוגר בית ספר כדורי.	<u>אשכנזי:</u>
חניך המחנות העולים. הייתי בנח"ל. הדרכת בנח"ל.	
מתי התגייסת לצבא?	<u>היו"ר אגרנט:</u>
ב-1958. התגייסתי לנח"ל. הדרכת בפלוגת מכ"ים	<u>אשכנזי.</u>
גדוד 50.	
קורס מכ"ים מתי עברת?	<u>לסקוב:</u>
ב-1959. התגייסתי ב-1958. עברתי טירונות, אחר כך	<u>אשכנזי:</u>
קורס מכ"ים, אחר כך גדוד 50.	
איפה עברת מכי"ם?	<u>לסקוב:</u>
בנח"ל, בית דרס, גדוד 906.	<u>אשכנזי:</u>
ואחרי קורס מכי"ם מה?	<u>היו"ר אגרנט:</u>
הדרכת בגדוד 50.	<u>אשכנזי.</u>
שזה פלוגת מכ"ים.	<u>ידין:</u>
כן; אצל דוביק חמרי. שם היה מקובל שפלוגה אחת או שתיים	<u>אשכנזי:</u>
בחתם למחזור הודרכו בנוסף לאימון המתקדם, הוכשרו	

גם כמפקדי כיתוח.

ועדת החקירה - 20.2.74
 ישבה צ"ס - אחר הצהריים

עדות מ. אשכנזי.

אחרי זה?	<u>היו"ר אגרנט:</u>
אחרי זה האמתאא הלכתי לקורס קצינים.	<u>אשכנזי.</u>
באיזו שנה?	<u>היו"ר אגרנט:</u>
1960.	<u>אשכנזי.</u>
מאז זה הכל חי"ר?	<u>היו"ר אגרנט:</u>
כן, כן. לא הייתי בקבע. קבלתי את הסף לפני שחרורי. אחר כך במילואים הייתי בחטיבה 3.	<u>אשכנזי:</u>
לא הלכת לגרעין התישבותי?	<u>לסקוב:</u>
לא, הגרעין שלי החפרק עד שאני הספקתי לגמור את הצבא.	<u>אשכנזי.</u>
איפה זה חטיבה 3?	<u>ידין:</u>
חטיבה 3 זה בחיפה, בצפון.	<u>אשכנזי.</u>
מה שהיה כרמלי פעם?	<u>ידין:</u>
לא. אחר כך עברתי לירושלים ולחטיבה הירושלמית.	<u>אשכנזי:</u>
מתי?	<u>ידין:</u>
אני חושב שזה היה ב-1966.	<u>אשכנזי:</u>
לפני מלחמת ששת הימים.	<u>ידין.</u>
כן.	<u>אשכנזי:</u>
עברת איזו השתלמות במילואים?	<u>לסקוב:</u>
במילואים השתלמות קצינים המקובלות. אני הדרכת בהשתלמות קצינים במשך שלוש שנים אני חושב, שנה-שנה הדרכת בהשתלמות קצינים. אחר כך אני עצמי השתתפתי באותן השתלמות קצינים שהיו מקובלות.	<u>אשכנזי:</u>
במלחמת ששת הימים היית?	<u>אגרו"ר אגרנט:</u>
כן. בחטיבה הירושלמית - באותו גודל.	<u>אשכנזי:</u>

עדות מ. אשכנזי:

איפה נלחמתם?	<u>ידין</u>
אנחנו היינו גדוד 68, היה עתודה שאמורה הייתה	<u>אשכנזי:</u>
לשכנס על הציר של בית איקסא-נבי סמואל, ועם	
ההתמוטטות של הצבא הירדני עברנו לדרום הר חברון.	
למעשה לא נלחמתם ממש.	<u>ידין:</u>
לא. רק חטפנו הפגזות.	<u>אשכנזי:</u>
זה עד המלחמה הזאת.	<u>היו"ר אגרנט:</u>
מחי קבלת סרן?	<u>ידין:</u>
בין האחרונים שקיבלו בצה"ל דרגות במלחמה הזאת.	<u>אשכנזי:</u>
במלחמה הזאת קבלת סרן?	<u>ידין:</u>
כן.	<u>אשכנזי:</u>
תוך כדי המלחמה או אחרי המלחמה?	<u>ידין:</u>
לא תוך כדי המלחמה, בין האחרונים בצה"ל שקיבלו	<u>אשכנזי:</u>
דרגות היינו אנחנו, אנשי גדוד 68.	
אחרי המלחמה.	<u>ידין:</u>
כן.	<u>אשכנזי:</u>
בחיים האזרחיים מה אתה עושה?	<u>היו"ר אגרנט:</u>
אני סטודנט.	<u>אשכנזי:</u>
ממתי?	<u>ידין:</u>
מ-1966.	<u>אשכנזי:</u>
אז כ.עברת לירושלים.	<u>ידין:</u>
עשית כ.א.?	<u>היו"ר אגרנט:</u>
עשיתי אס, אס, סי.	<u>אשכנזי:</u>
כמה?	<u>היו"ר אגרנט:</u>
בפיסיקה ופילוסופיה של המדע.	<u>אשכנזי:</u>
מי הפרופסור?	<u>נכנצאל:</u>

ועדת החקירה - 20.2.74
 ישיבה צ"ס - חר הצהרים
 עדות ס. אשכנזי:

פרופ' אלקנא.	<u>אשכנזי:</u>
פיסיקה אצל מי למדת? זו פיסיקה כללית?	<u>ידין:</u>
כן.	<u>אשכנזי:</u>
אתה ממטיך בלימודים?	<u>היו"ר אגרנט:</u>
לא. המלחמה קצת נייערה...	<u>אשכנזי:</u>
קראנו את דאיון שהתפרסם ב"מעריב" ביום 14 בדצמבר 1973.	<u>היו"ר אגרנט:</u>
יש לכם את המאמר המלא או את המצונזר מהעתונות?	<u>אשכנזי:</u>
לנו יש את מה שהתפרסם בעתון. לא יותר מזה. השאלה שלי אם זה משקף את כל התמונה?	<u>היו"ר אגרנט:</u>
לא. זה מצונזר. חלק גדול מזה מצונזר.	<u>אשכנזי:</u>
אתה יכול להוסיף לנו דברים שלא נחפרסמו.	<u>היו"ר אגרנט:</u>
אבל מה שיש שם במאמר, זה מדוייק?	<u>ידין:</u>
כן.	<u>אשכנזי:</u>
כאשר אתה כלומר, את העובדות שמתוארות שם אנחנו יכולים לקחת כעדות שלך.	<u>ידין:</u>
כן. רציחי לציין שלגבי לוח זמנים יש הרבה דברים שלא כל כך ברורים. הזכרון נוטה כנראה אשתא בחוויות קשות אשתא לשכוח דברים אלה. לגבי לוח זמנים יש כמה דברים שעלולים להיות לא מדוייקים. בפרט מה שהתרחש ממש ערב המלחמה ובמלחמה עצמה.	<u>אשכנזי:</u>
אתה תוסיף לנו מה שלא פורסם ומה שדרוש תיקון.	<u>היו"ר אגרנט:</u>
אם תרשו לי אני אלך נושא-נושא. הייתי רוצה לדבר על בעיה כוח אדם ועל הצורה שבה היה מקובל לנהל את כוח האדם ביתידות המילואים. אני אדבר על התסיבה שלי כמיצגת את מה שקורה בכלל בצה"ל. יש התיחסות...	<u>אשכנזי:</u>

היו"ר אגרנט:

אני רק מבקש ממך רק לדבר על וכדות.

אשכנזי:

כן, כן. ישנה התיחסות לאנשים ביחידות כאל

"בוודיס". כלומר, יחידה צריכה כך וכך, פלוגה

צריכה כך וכך לפי התקן, וממלאים לך את הפלוגה באנשים, כך וכך לפי התקן.

אין למפקד היחידה יכולת לעשות סלקציה של אנשים שראויים להיות חיילים, מסוגלים

להיות חיילים ושהם חיילים בפועל. לפני המלחמה ניהלתי מלחמות לא קלות על הזכות

הזאת לקבוע מי ייחשב כחייל ומי לא. בשום פנים ואופן לא הצלחנו לעשות סלקציה

לפני המלחמה. כמה דברים אמורים⁶ דומני שהמג"ד שלי עשה לאחר המלחמה סטטיסטיקה

של כמה אנשים היו אצלנו בגדוד שהם שלב ב', נקרא. זה אנשים שבמקרה הטוב עשו

סירונות של חדש וחצי, בגילים מאוחרים, והובאו ליחידות המילואים. אינני בא

לומר בזה שהם פקרים אבודים לגבי צה"ל, אבל חייבת להיעשות סלקציה חריפה מביניהם.

אם אלה אנשים באים מרקע מערבי עם מיומנות טכנית גבוהה - ניתן להפוך אותם

לחיילים טובים, גם אם ההכשרה הבסיסית שלהם היתה לקויה.

אבל, מרביתם אינם כאלה, מרביתם הם אנשים שוחררו

מצה"ל בגלל נסיבות סציאליות, ו/או כאלה שהגיעו כעולים חדשים יותר מאוחר ועברו

את החדש וחצי אימון, הם בעלי מיומנות טכנית נמוכה, ובמרבית המקרים גם בעלי

מוטיבציה נמוכה. החוצאה - הם אינם חיילים. וזה לעניות דעתי מתוך התחקירים

שלנו אחר המלחמה, ומתוך נסיוני שלי כמפקד במלחמה, אנשים כאלה לא רק שלא מסייעים

ליחידה, אלא גם פוגעים במורל הלחימה, על ידי תופעות של היסטריה, מורל

נמוך וכך הלאה. זה גורם מידבק, בפרט בתנאי לחץ. יש לזה אספקט נוסף חיילי טהור.

וזה המיומנות הנמוכה שלהם בהפעלת כלים = שמביאה לזה שאין לך על מי לסמוך.

אתה חייב לעשות את העבודה בעצמך. וזה שוב גורם שפוגע במורל לחימה. דומני

שהאחוז היה בין 30 ל-40 אחוז, מתקרב אולי ל-40 אחוז של אנשים כאלה.

היו"ר אגרנט:

מנין אחת לוקח זאת?

אשכנזי:

סטטיסטיקה שעשה המג"ד שלי, אמיר ראובני, לאחר

המלחמה. עד כמה שזכור לי אלה היו המספרים שהוא ציין.

עדות מ. אשכנזי:

בנוסף לזה יש ניקוז של אנשים ששירתו בצה"ל
בתפקידי מינהלה ושירותים, וגם הם מויעים ליחידות המילואים כאשר בעצם
הם אינם חיילים. אין להם הכשרה מתאימה. אני חושב שחיילות אפשר ללמד
בגילאים מאוחרים רק בתנאים מאד מוגדרים, כאשר למשל זה נעשה בתנאי לחץ
ומתחם של קרב, אז ניתן להכשיר אנשים של מילואים אם יש להם מיומנויות מתאימות,
אפשר להכשיר אותם בזמן קצר, ו/או אם אתה מתרכז על מספר מצומצם של כלים
ופרוייקטים. כלומר. אני עשיתי חשבון בתקופה שלאחר המלחמה, כאשר פיקדתי
על פלוגה בבקעה, כמה כלים האנשים שלי צריכים להכיר, והגעתי בערך לתשעה
כלים. זה דבר שאינו נדרש, אני חושב בשום צבא בעולם מחייל רגיל. והתוצאה היא
שהמיומנות בהפעלת הכלים הבסיסיים יורדת.

אחרי כן - בצ.מ.

הער: סרן מרדכי אשכנזי

אשכנזי: (המשך) אני מוכן למנות אח הכלים, אם תרצו. התוצאה על כל

פנים היא מיומנות גמוכה בהפעלת הכלים.

יריין: פרט, בבקשה.

אשכנזי: למשל, חייל שלי נדרש להפעיל: את הרומט, את העוזי, את

המקלעון, אח הרנ"ט, מרגמה 52, מג, 0.3 ו-0.5.

יריין: כל חייל היה צריך לדעת להפעיל 0.5?

אשכנזי: ניסינו, זה לא הולך, אבל ניסינו ללמד כל חייל להפעיל 0.5.

יותר מזה, ניסינו אצלנו אצל אפילו להקים מוחים להכשיר

אוחם למרגמות 120, כמובן שזה בלתי אפשרי. אלה הם הכלים שבעצם דרשנו מהחיילים

להיות מיומנים בהם. התוצאה היא שהמיומנות היא באופן ממוצע לא גבוהה במיוחד,

במלים עדינות. כמובן שזה, שוב, שונה מאדם לאדם. אם הוא בא מגולני או שחידה

קרביה אחרת אז זה בסדר, ברמה סבירה. אבל אם הוא שלב בא או אם הוא מאנשים

שכאים מן השרותים כאן מהגלות בעישה חמורות.

בעיות נוספות של כוח אדם, הנסיון שלי הראה שישנה ירידה

בכושר הגופני ובמיומנות החיילית של האנשים לא בהתאם לגיל, כלומר, ישנם אנשים

שהם בגיל 40 והם עדיין חיילים "פטרס קלאס", וישנם אנשים שהם בגיל 28, אכות

ל-5 - 6 ילדים, והם כבר גמורים לחלוטין. וכאן אני שוב חוזר לענין הסלקציה.

אני כמפקד, לא ניתן לי לעשות סלקציה כזאת בעצמי על סמך היכרותי את האנשים.

יש לי חמיד מלחמות קשות מאד עם השלישות שהיא רואה את המספרים ולא את החיילים, לא

אח האנשים.

היו"ר אגרנט: לך לא ניתן כמפקד פלוגת?

אשכנזי: כן, כמפקד פלוגה.

בעיה נוספת היא בעיה המש"קים. המש"קים שמגיעים אלי הם

העד: מרדכי אשכנזי

שונים מהקפה אל הקצה. חלקם הגדול מגיע כמי שהיה פמל במח"ש במטכל בח"א או שותים אחרים כאלה. הם מגיעים אלי כמס"קים בשעה שיכולתם לשמש כמס"קים ביחידה לוחמת היא אפסית. אני התמרדתי נגד זה והתחלתי פשוט למנות אנשים לפי מאות עיני. פשוט לקחתי חיילים ומיניתי אותם למ"כים, מ"כים לסמלים וכן הלאה, והורדתי בחפקיד אנשים שכאן אלי כסמלים או כמ"כים, על פי פכולתם לפקד על אנשים. אבל כל זה געשה כנגד הפרעות השלישיות. רק עכשיו, אחרי המלחמה, הצלחתי לקבל איזה גיבוי. אבל זו נקודה שכל השנים, ועד המלחמה הזו, נכשלנו בפתרון.

הי"ר אגרנט: אתה אוסר שאתה נלחמת נגד זה. באיזו צורה?

אשכנזי: לחץ על המפקדים. בכל כנס קצינים ניסינו להעלות את זה. לפני המח"ט הקודם שלגו, ג'וקי, דוד הגואל, העלינו את זה כדרישה. אני זוכר גם את ההנמקה שלו מדוע לא להוציא אנשים שאנחנו רואים אותם כחיילים גרועים או כלא-חיילים בכלל. ההנמקה הייתה כזו שאם אתה ביחידה מוציא את האנשים הגרועים ביותר יהיו תמיד אחרים שיהיו הגרועים ביותר. יש פה איזו שהיא תפיסה פסיכולוגית מעוותת. נכון שבכל קבוצה, אם אתה לוקח ממנה מנהיג, למשל, יקום בדרך כלל מנהיג אחר, אבל השאלה אם אוחז מנהיג יהיה ברמה של המנהיג הקודם. יכול להיות שיהיה יותר טוב, יכול להיות שחוז טוב. לגבי הכעיייתיים בפיחידה, הם לא רק שמהווים מכשול לכשעצמם, הם מהווים נושא לאגריגציה של אנשים נוספים שיורדים ברמתם כתוצאה מאנשים אלה. למשל, אנשים שהם בדרך כלל מרמנים טבעיים, בעלי מוטיבציה נמוכה, אבל שיש להם איזה תושף מנהיגות במובן השלילה והם גוררים אחריהם אנשים נוספים. אם אינך מסלק אותם אתה פוגע ביחידה.

לנדוי: מה הייתה הצעתך - להוציא את האנשים הכלתי כשירים ולהשאיר

עם פחות או לקבל אחרים במקומם?

הער: סרן מרכזי אשכנזי

אשכנזי: אם לא ניתן לקבל אחרים, אפילו להשאיר עם כוח קטן, אבל כוח מעולה, כוח עם מוראל להימנע גבוה.

לסקוב: האם לא ביקשת זמן לאמן, ימי מילואים בשביל אלה?

אשכנזי: אני חוזר עוד פעם. מתוך האנשים האלה שהם חסרי הכשרה מחאימה ניתן להכשיר במילואים מספר מצומצם של אנשים, כאלה שיש להם מיומנות טכנית גבוהה ומוטיבציה גבוהה.

לסקוב: האם ביקשת זמן ~~אמנותי~~ מילואים ע"פ מקצועות, החמושה, אימונים? גם אלה שקשה או שהם בעלי מיומנות טכנית נמוכה הם זקוקים ליותר זמן בשביל להפעיל כלי פשוט כמו רובה או פרגמה.

אשכנזי: אנחנו במיגבלות של זמן מילואים.

לסקוב: ביקשת?

אשכנזי: לא, לא ביקשתי. אם לומר כך, אני עושה את זה כפועל, תוך כדי אימון היחידה. אני מוציא אנשים אלה כקבוצה נפרדת ומקדיש להם יותר תשומת לב. אבל בדרך כלל זה ברכה לבטלה.

הייתי רוצה עכשיו לדבר על צורת האימונים בצה"ל, ששלב זה לא ניתן לנו לשנות אותה למרות שאנחנו דרשנו הדגשים שונים. אם אנחנו יוצאים לאימון גדוד, אחרי המלחמה - אחת לשנה, אח"כ - אחת לשנתיים, הרגש היה על הפורמולות הגדולות, כלומר, בעיקרו של דבר מפלוגה ומעלה, גרד אפילו כדרגה אחת - ממחלקה ומעלה. בשעה שנקודות התורפות בצה"ל בכלל, וביחידות המילואים בפרט, זה האימון האישי, אימון הפרט, שהוא לוקה גם ביחידות הסדירות, ובפרט ביחידות המילואים. ותמיד כשהעלינו את הנימוק שצריך לשים על זה דגש אמרו לנו "גמרנו עם המלחמות הקטנות, היום נלחמים במאסות, והדגש צריך לעבור למסגרת הגדולה - גדוד, חטיבה וכן הלאה".

חעד: סרן מרכזי אשכנזי

לסקוב:

מי נתן את החשובות האלה?

אשכנזי:

המג"דים.

ירי:

איזה מג"דים.

אשכנזי:

המג"דים של גדוד שלנו.

ירי:

אמיר ראובני?

אשכנזי:

לא, אמיר ראובני היה חדש אצלנו.

ירי:

אחה יכול לציין שמת?

אשכנזי:

כן, אמר את זה שייקה, ש, ~~המג"ד~~ המג"ד הקודם, אינני

זוכר את השם שלו, דובץ'.

לסקוב:

הוא אמר לכם מבנים גדולים?

אשכנזי:

כן. אגב, זו גם נקודת שתיא נושא למחשבה. ביחידה שלי

לסקוב:

לדוגמה מאז מלחמת ששת הימים אני חושב שהתחלפו חמישה

ששה מג"דים, וזה נושא בפני עצמו. ~~המג"ד~~ הצורה שבה מתחלפים המג"דים נזכרת מזה

שבעים מי זה מג"ד ביחידה מילואים? - כאלה שהולכים להדריך בבה"ד/1 ומקבלים

מינוי חרום על יחידת מילואים. ואחה לשנה בערך החלפנו מג"ד. ולדבר הזה יש

השפעה עצומה גם בקידום של קצינים, ואני אהן דוגמה מהגדוד שלנו. מאחר והמג"דים

מתחלפים תדירות אז הסמג"ד שהיה איש מילואים הוא בעצם הכתיב את קידום האנשים.

מאחר והוא היה אינטריגנט מטבעו אז היחה לו את הקבוצה שהסתובבה סביבו, וזו

זכתה בהעלאות בדרגה וכן הלאה, וכל השאר בלי כל קשר למיומנות שלהם בשטח - לא

קודמו. וכך זה קרה עם כל מג"ד שהחלף. מאחר והוא אינו מכיר את הגדוד אז הוא

סומך על מי שכביכול מכיר, וזו היחה הצורה שבה אנשים קודמו.

לסקוב:

היו קצינים שנפגעו כחוצאה מזה?

אשכנזי:

בהחלט כן.

הער: סרן מרוכי אשכנזי

למה לא הגישו קבילה?

לסקוב:

אני אענה על השובה שהיא וראי טובה להרכה שאלות

אשכנזי:

אחרות שוראי השאלנה פה, ההרגשה שלנו כשאנחנו יוצאים למילואים היא זו - אנחנו חורקים שן ארבעים יום, אנחנו אומרים זה נגמר עוד כך וכך ימים והולכים הביתה וזהו. בסך הכל אנחנו אזרחים שבאים ללבוש מדיים ארבעים יום בשנה. לשנות את צה"ל אנחנו לא יכולים, וזהו זה, מקבלים את הדין. נסיונות שלנו להביא את הדברים האלה לפורומים גבוהים יותר נכשלו. אחת הסיבות לזה היא, שכאשר אתה גומר מילואים - אף פעם אני לא זוכר שבא אלי לבקר מח"ט, למשל, לשאול אותי מה דעתי על המילואים האלה, מה היו הפגמים, מה היה צריך לתקן וכן הלאה. ברוב המקרים סופחתי ליחידות שונות ואיש בכלל לא התעניין, לא רצה לשמוע מה דעתי וכו'.

איך הגעת לג'וקסי?

יריין:

זה היה במסגרת כנס קצינים על איזה שהם בעיות כלליות, מתן תדרוך על איך צה"ל ייערך לקראת השנות הבאות, ואז העכירו לו פתק ושאלו אותו, במסגרת הזו זה היה.

אח"כ רשמה רב

ועדת החקירה - 20.2.74

- 21 -

לפני כן רשם ב.צ.מ.

ישיבה צ"ט (אחה"צ)

ר.ב.א.

הער. מוטי אשכנזי

מ. אשכנזי:

וינתר מכך, אני יכול לומר, שגם בחקופת מלחמה זו, ראיתי את המח"ט שלי, אם אינני טועה, פעם אחת במשך

חודשי השרות שלי.

ש. ירין:

את המח"ט בפרושלים?

מ. אשכנזי:

כן. את זאב עופר, פעם אחת, או פעמיים. וגם אז, הוא לא בא לשמוע מה שיש לנו להגיד, אלא בא להשמיע לנו.

לנדוי:

אמרת - שנעשו נסיונות ונכשלו. איזה נסיונות נעשו?

מ. אשכנזי:

אני אחן ק' דוגמא למשל. : אני ב-70 בספטמבר 70, או ינואר

71, שרתחי בבקעה, ושם היו בנזיונות רציניים מאז לדעתי,

בשטח המבצעי ובשטח הכלכלי. כלומר, של בזכוז כספים וכן הלאה. כאשר גמרתי את

המילואים העברתי יחד עם שמל שלי, מכתב לוועדת הכלכל והכספים של הכנסת, ולא

קבלתי אפילו תשובה על המכתב הזה. טוב אלה דברים שחזרו ונשנו כל שנה.

ה. לסקוב:

בכל זאת לא ברור לי, מדוע מישהו נפגע נתוצאה מזה

שקידמו מישהו אחר על פניו, או מישהו אחר הלך לקורס.

וגם אם הוא גמר את שרות המילואים ונפגע מתוך כל מיני דברים צאצא שנעשו,

למה לא פנה?

אל מי?

מ. אשכנזי:

אל נציב קבילות. פרקליט צבאי. ראש מטכ"ל אכ"א.

ה. לסקוב:

נציב קבילות זה דבר חדש.

מ. אשכנזי:

פרקליט צבאי ראשי, ראש מטכ"ל אכ"א יכלו לפנות

ה. לסקוב:

מאותו היום שצה"ל קם. יתכן שפנייה אחת לא מצליחים

לעלות על הדבר, אבל מספר פניות.

מ. אשכנזי:

יש פה ענין של חרמית. אם התרמית היא, שהמערכת הזאת

של בקרה ובקורת היא אמיתה בעיני הציבור, בעיני הקצינים,

הם ישחמשו בה. התרמית של המערכת הזו, שהיא אינה אמיתה. אין אל מי לפנות, ואין

ישיבה צ"ט (אחה"צ)

העד. מוטי אשכנזי

מ. אשכנזי:

אצאמא טעם לפנות, ולכן לא פונים.

אתה בטוח? ח. לסקוב:

כן. אני רוצה לומר לך, שאני עשיתי שמוש לזה לאחרונה

מ. אשכנזי:

בנציב תלונות חיילים, וזה לאחר לבטים קשים שבעצם חשבתי

לעצמי, שזו ברכה לבטלה.

אל מי פניתי? היו"ר אגרנט:

אל נציב תלונות חיילים על ציור אישי שחיילים שלי השאירו

מ. אשכנזי:

במוצבים, ואני עדיין די פסימי ביחס לטיפול.

אני לא חושב שזה בשטח של נציב התלונות.

ח. לסקוב:

אחה שאלת, אז אני פניתי.

מ. אשכנזי:

אבל הוא כבר יעביר את זה למי שצריך.

ח. לסקוב:

פניתי לאכ"א במכתב עם העתק לנציב התלונות, ואני מקווה

מ. אשכנזי:

שיעשה משתן, אם כי אני פסימי.

יש לך במקרה העתק מהמכתב שכתבת לוועדת הכספים?

י. ידין:

לא, אין לי העתק. זה נעשה ב-71, אבל אני יכול לברר,

מ. אשכנזי:

יתכן מאד שלסמל שלי יש העתק.

אם מצא את זה, ואתה אומר שלא הגיעה תשובה, יכולת להעביר

י. ידין:

זאת אלינו.

אני אברר את זה ואם זה קיים אעביר. חבר כנסת זלמן שובל

מ. אשכנזי:

גשאל, אישית, בקשר לאותו מכתב, ולא ידע לתת תשובה.

הוא חבר ועדת הכספים?

לנדוי:

אם אינני טועה, הוא היה חבר ועדת הכלכלה והכספים.

מ. אשכנזי:

כתבת אליו אישית?

לנדוי:

ישיבה צ"ט (אחה"צ)

הערד: מוטי אשכנזי

מ. אשכנזי: לא. הסמל שלי, אצא גדי יציב, הוא מכיר אישית

את זלמן שובל והוא שאל אותו על המכתב.

זה לגבי כוח-האדם, כללית. ספציפית, לקראת

היציאה של המילואים האלה, יצאנו לאחר כשנתיים שלא עברנו מילואים.

ההכנה של האנשים היתה שטחית ביותר. התגייסנו ביום ראשון, והגענו למעונג, ליד בלו

בלוזה ביום ראשון בלילה. למחרת היה לאנשים מטווח קצר, יותר עניין של ניסוי

כלים.

באיזה תאריך זה היה?

היו"ר אגרנט:

ה-23 לספטמבר. הם קבלו עוד איזה שבוע, נדמה לי

מ. אשכנזי:

שבוע במ"ג, שהוא שבוע תיאורטי.

מה זה שבוע תיאורטי?

ח. לסקוב:

לדעתי זה תיאורטי כל זמן שאתה לא מתפעל את זה תוך כדי ירי,

מ. אשכנזי:

זה תיאורטי. אצל אנשי מילואים שלא עוסקים בזה

5

הלכה למעשה יום יום, לפרק ולהרכיב, אין לזה משמעות. בזה הסתכמה כל ההכנה.

זה יום וחצי עשיתם?

ח. לסקוב:

זה היה יום אחד. ז"א, ביום שני, בזמן שהמפקדים

מ. אשכנזי:

היו בסיון הכרת המעוז. החיילים אומנו ע"י הסמלים

וקצין אחד שנשאר במקום. וזו היתה כל ההכנה שלהם לקראת הכניסה.

לא ברור לי, יום שלם זה באותה החקופה, היו 9

ח. לסקוב:

שבוע עבודה, איך זה בוצע?

היה שם "כלגן" גדול מאד. גם בלוזה היתה צריכה לתת

מ. אשכנזי:

מדריכים. המדריכים הגיעו באיחור. עד כמה שזכור לי,

כאשר אנחנו יצאנו, וזה היה כבר בסביבות לפני 9, כאשר יצאנו לסיור, עדיין

נדמה לי לא התחילו באימונים, או שזה היה בדיוק כאשר התחילו באמונים.

ישיבה צ"ט (אחה"צ)

העד: מנסי אשכנזי

זה היה בארגון 251, או שהגדוד ארגן את זה?

ח. לסקוב.

לא. חטיבת בלוחה הייתה אחראית על ההכנה.

מ. אשכנזי:

נסיף על כך, שוב, יש דבר שהוא כללי והוא מאפיין

את היציאה למאבק לאימונים. אני חושב שבשנים האחרונות, אינני זוכר

שפעם אחת יצאתי עם החטיבה האורגנית. כמעט כל מילואים מסתנים אנשים. גאמר שחסר

בפלוגה שיוצא, או תעסוקה בקו אנשים, לוקחים מהפלוגה שלי. כאשר אני יוצא

כבר מעבירים לי אנשים מפלוגות אחרות. והחוצאה היא, שכמעט אף פעם אין

לך את היחידה שלך, מגובשת אצלך בידיים. לפעמים זה מגיע לאחוזים גבוהים מאד,

כלומר, בסביבות 30%-40% מהאנשים אינם אורגנית שלך. ברור שזה פוגע ביחידה

כיחידה ומקשה עליך בעצם לבנות כוח לוחם. אחד ההנאים של כוח-לוחם זה שהאנשים

יכירו ויהיו בטוחים האחד בשני. יכירו לפרטי פרטים, ויסמכו אחד על השני.

ואם בכל מילואים אתה יוצא עם קבוצה אחרת של אנשים, אז היכולת שלך להרגיש

שאתה שייך ליחידה ולהכיר את האנשים, היא קטנה כיוצא.

יותר מזה, פעמים רבות יצאנו למילואים, מתלקה, מתלקה

בנפרד. כך שלא בא בכלל לידי בטוח הפלוגה. וגם פה בתוך הפלוגה יש תחלופה

עצומה בין המחלקות, בגלל אותן הסיבות. ואלה דברים שמקשים מאד על בניית

יחידה לוחמת.

הצוות שהיה לך בתוך המעוז, היו אנשים שלך שהכרת אותם

ח. לסקוב:

או גם כן מפורד?

למשל, שני סמלים היו חדשים לחלוטין. ז"א, אחד בא אלי

מ. אשכנזי:

לפני שנה והספקתי להכיר אותו במילואים של חודש לפני שנה.

הוא היה רכ"ט לפני שנה, והשנה, בגלל העובדה שהכרתי אותו עשיתי אותו סמל

מעוז. החשב, לא היה אורגני שלי. מיכ אחר תסה חדש לחלוטין אצלי.

בעצם חלק מהאנשים לא היו שייכים לי.

אריבע אלה לא הכרת, היחרי?

ח. לסקוב:

ישיבה צ"ט (אחה"צ)

הער: מוטי אשכנזי

- מ. אשכנזי: היחר שוב, היו מפלוגות אחרות.
- ח. לסקוב: שהכרת אותם, הכירו אותך?
- מ. אשכנזי: לא במקום. היו לי בערך אני מעריך, מתוך 17-18 איש שלי, היו כחצי שלא הכרתי.
- י. ידין: את ה-17 המפקדים?
- מ. אשכנזי: לא מסך הכל האנשים.
- י. ידין: בפלוגה שלך היו בסך הכל 17 איש?
- מ. אשכנזי: לא. הפלוגה התפזרה בין המוצבים. כאשר בפלוגה עצמה הייתה חלופה עד יותר גדולה. היו לנו מסופחים. אפשר לראות את זה ברשימת הצעירים וההרוגים שלנו. כאשר אני לקחתי אותה לראשונה, לא הכרתי שם למעלה מחצי מהאנשים.
- ח. לסקוב: זה הנהגים והמנהלה?
- מ. אשכנזי: זה לא רק. זה אנשי שרותים ופרגמות, וכן הלאה, וכן הלאה. וגם חיילים ומשקים.
- מפקדים: אם תרשו לי אני אעבור לנושא של תדרוך לפני ההתיחסות
- מפקדים: תדרוך לפני מלחמה?
- ח. לסקוב: כן. ביום שני זה היה 24 בספטמבר.
- מ. אשכנזי: סליחה, הדברים שאתה אומר עכשיו, היו כולם, או בחלקם, במאמר וצוצצרו? אולי תציין את זה.
- מ. אשכנזי: כן אני ציינתי במאמר, ספרתי שם על חייל, שמזה 6 שנים לפחות מאז שאני בפלוגה הזו, גסיסניץ להפטר ממנו. הוא היה ידוע כפתדן כרוצי. ולא חייל, אנט-סיסה של חייל. שש שנים של מלחמה להוציא אותו ושש שנים של כשלונות. אזלי הוא נכנס כמובן לשוק, הוא היה בהיסטריה מוחלטת וזו הייתה פגיעה קשה מאד במודל. אותו הבאתי לדוגמא לאותם דברים.

ישיבה צ"ט (אחה"צ)

הער. מוטי אשכנזי

הוא היה בשוק?

היו"ר אגרנט:

כן. הוא גילה סימפטומים של אפנצידט. כי הוא חשב, שאם

מ. אשכנזי:

אפנדיציפ אז אני הוציא אותו מהר מהר מהמעוז. זו דוגמא אלא

קלאסית. כמנהו יש לא מעטים.

זה פגע במורל של החיילים?

היו"ר אגרנט:

מאד.

מ. אשכנזי:

אני רוצה לשאול אותך שאלה. כל השאלות שאני שואל, או

י. ידין:

מסוג זה, זה לא מחוך עובדות, אלא היות ויש לנו עדות

מסויימת, אני רוצה או להפריך אותה, או לשמוע את התגובה שלך על כך.

היתה לנו עדות אחת שאמרה - שאתה לפני המלחמה, במפגש

היות די היסטרי והכנסת פחד לתוך החיילים האם זה נכון שהחדרת פחד לא כלפי

המפגשים עליך יכול להיות שאמרו לך ככה, אלא שהכנסת פחד בחיילים. זה נכון?

אני חושב שזה כדאי לשאול את החיילים.

מ. אשכנזי:

לפי הרגשתך?

י. ידין:

לפי הרגשתי, כודאי שלא. אני מטבעי אדם שנוהג להעריך את

מ. אשכנזי:

הדברים כמות שהם. אם לומר לחיילים שכאן עלול ללכת

משהו, וכאן צריך להתכונן, וכאן צריך לעשות, זה להחדיר פחד. אם כן, אני החדרתי

פחד. אבל אם זה להשתדל לעשות את הכל כדי להכין אנשים למצב לחימה, אז אני

חושב שזה בדיוק האנטי-טיזה של זה. אינני יודע מי המקור, אבל יש לי איזה שהוא

חשד. אני מניח שאני אגיע לזה בהמשך.

אני מטבעי נוטה לקחת את הדברים לצד היוזר אחראי שלהם.

כלומר, אם אני בא למקום, ואני רואה הזנחה, פרשאה רשלנות, ותוסר התיחסות

לבעיות מבצעיות, אני משתדל ככל יכולתי לתלחם בזה. ואז באמת קורה מה שקרה לנו

לפני המלחמה - שמלמעלה זרמה אלינו התרדמה הכללית - חברה על חשון פאניקה,

אל תעשן היסטריה, הכל תרגיל, וזה כלום, וזה שום דבר. כמוכן, את התוצאות ראינו.

אני לא מדבר כרגע בישך למעלה, אני מדבר ממך למטה.

י. ידין:

5654

ר.ב.א.

- 30-27 -

ועדת החקירה - 20.2.74

יששכר צ"ט (אחה"צ)

הער: מוטי אשכנזי

כלפי מטה, אני חושב שהשריתי על האנשים אוזרה של

מ. אשכנזי:

בטחון, ושל נכונות לעמוד בחנאים הקשים שבהם עמדנו.

וזאת חוכל להסתיע בעדותם של כמה אנשים, שהיו לפיקודי.

המשך דבריו רשמה א.א.

אתה אומר שהחייילים יעידו על כך?

היו"ר אגרנט:

בהחלט כן.

מ. אשכנזי

אנשים שלך היו מפורזים גם כמוצבים אחרים? באיזה?

לנדוי.

אורקל, לחצנית וטרקלין.

מ. אשכנזי.

כתוך הביצות?

יריין:

כן. טרקלין הוא בעורף. זה היה מוצב מדולל שקיבלנו אותו

מ. אשכנזי.

כמוצב חוץ. עוד אגיע למה שקרה שם לפני המלחמה.

תמשיך עכשיו בעניין התידרוך לפני המלחמה.

היו"ר אגרנט:

הגענו כיום ששי בערב לבלוזה. הגענו למעוג ומשם לקחו אותנו לתדרוך

מ. אשכנזי.

לבלוזה.

יום+שני+היום+26+במחנה+באיזה יום?

היו"ר אגרנט:

ב-23, יום א' בלילה הגענו למעוג ומשם לבלוזה לתידרוך. זה

מ. אשכנזי.

היה אחרי שמשבע בבוקר עד 12 בערך גייסנו את האנשים.

5 שעות של עבודת גיוס, שהיה הגיוס הקשה ביותר שאני זוכר במילואים, כי היה זה לפני חגים והיו לאנשים בעיות אישיות קשות מאד. לא הצלחנו אפילו לגייס את המספר המלא. היו הרבה מאד בעיות. אני הייתי סמ"פ באוחה תקופה, המ"פ בעצמו היה חדש, לכן אני ארגנתי את כל הכח, וזה היה קשה מאד. בערך בסביבות 12 יצאנו לנסיעה, נמשכה 6 - 7 שעות עד שהגענו למעוג. לאחר מכן הלכנו לתדריך. אני זוכר שעשר פעמים כמעט נרדמתי בתדריך הזה, היה זה כמעט בלי אפשרי להקשיב כי היינו קייפיים מאד. חלק מהדברים בכלל לא היינו מסוגלים לשמוע. כמו אחד אחד, החל מקצין אפסנאות, סידרה שלמה של אנשים. ישבנו שם שעות על שעות, כארבע שעות, וזה היה היה חסר טעם לחלוטין. דיברו אתנו שם, אם אינני טועה זה היה המח"ט עצמו שדיבר על מה שקורה בקו, על קו של שלוש שנים שלווה, וכפי הנראה הדבר הזה יימשך עוד תקופה ארוכה. אם כי הקמ"ן כשנחן את ההרצאה דיבר על זה שהמצרים השלימו את תהליך בניית הקו והשלימו את אימוני הצליחה שלהם, דיבר על כך שבאפריל היתה החדרה, כפי הנראה ברמה מטכלית, של חוליות לאורך כל הקו לבדיקת הסוללות והמיקוש. הוא אמר שהם בהחלט מסוגלים לפתח נסיונות צליחה, אבל לא יותר מאשר איזה

שהוא ראש גשר פה או שם, ואנחנו בתוך זמן קצר זורקים אותם חזרה לצד השני.

לסקוב: הוא דיבר על כל הגיזרה, כל חעלת סואץ?

מ.אשכנזי: כן. הוא דיבר באופן כללי.

קצין המבצעים נחן תאור מבצעי איך ערוכים הקו והגיזרה להגנה,

אנחנו המעוניים בעצם בסך הכל עינייים ובסיס מוצק לכוחות שיכוואו לאחר מכן,

במקרה של פשיטה וכו' אנחנו אמורים להגן על עצמנו, אבל את עיקר העבודה יעשה

השריון. לצורך זה הוסבר לנו שהשריון ערוך במרחק כזה, שבמקרה הגרוע ביותר

בתוך חצי שעה הוא נמגא באחרון המעוזים - חצי שעה מההתראה. כלומר

הציפיוח שלנו היו שאם יש התראה, השריון יהיה אצלנו עוד לפני ההתפתחויות

ככלל. ההתראה היחה צריכה להיות ימים לפני המעשה.

למחרת בוקר נסענו, אם אינני טועה, לדרורה. זה היה

כיום ב'. דרורה זה אחד המעוזים בגיזרה הצפונית. בשעה שהאנשים אמורים היו

להתאמן, אנחנו הקצינים נסענו לראות מוצב בתעלה, לא היינו שם קודם, ולהצגה איך

נערך סיור. הראו לנו את המעוז, הראו לנו את הסוללה, הסנ/פירים, הסכירו

לנו איך זה אמור לפעול. נדמה לי שקצין אג"ם אמר. כאן עומדים שני טנקים שלנו,

שם עשרה שלהם, שלנו דופקים את שלהם. שאלו אותו למה הוא כל כך בטוח, והוא

אמר. חראו, לנו יש תותחנים טובים ואין בעיה, דופקים אותם. ההרגשה היחה של

בטחון מלא בעינינים. בכל פעם ששאלו מה יקרה אם... אמרו: חראו, יש חכניות

לכל דבר, ותוך מקסימום שעתיים זורקים אותם חזרה לתעלה.

לסקוב: מי אמר את זה?

מ.אשכנזי: למעשה זה חזר ונשנה כתידרוכים החל מהמח"ט ועד המג"ד,

קמ"ן קמב"ץ, כל אחד מהם תרם את חלקו לדבר הזה. ועוד אגיע

לחלקו של המג"ד.

לאחר מכן הראו לנו איך נערך סיור, וגם שם הדברים לא כל כך

מצאו חן, לפחות בעיני.

לסקוב: כביש החעלה?

מ.אשכנזי:

כן. וזהו זה, החזירו אותנו לבלוזה והתחילו לכזר אותנו
למעוזים. אני עצמי הגעתי לבודפשט בערך כשלושת רבעי השעה

לפני חשכה.

ב-24 לחודש?

לסקוב:

כן.

מ.אשכנזי:

באיזה שעה הייתה אז חשכה?

נבנצל:

הגענו בסביבות השעה 4. אינני זוכר את השעה המדוייקת.

מ.אשכנזי:

זכור לי שהסתכלתי בשעון והערכת שיש לי כשלושת רבעי

להסתכל בחוץ. אמרתי לקצין שבאתי לחפוף אותו. בוא נרוץ מהר לראות לפני חשכה

מה שנשפיק. הוא החעקש, רצה להראות לי דברים אחרים. היה לנו ויכוח חריף.

לסקוב:

אין תרגולת איך מקבלים מעוז מהצד השני? אין פקודות קבע?

מ.אשכנזי:

יש אמנם פקודות קבע, אבל לא איך להעביר. יש פקודות קבע

לחתימות, יש פקודות קבע...

לסקוב:

חפיפה, הקבלה, כל אחד מעביר לשני...

מ.אשכנזי:

כן. בדרך כלל יש, אבל אנחנו עשינו חפיפה חפוזה.

בדרך כלל החפיפה היא לפחות עוד יום. אנחנו בגלל ראש השנה

עשינו חפיפה חפוזה. ביקשתי לראות כמה שיותר בחוץ. הוא עשה לי קשיים.

ידין:

מי זה "הוא"?

מ.אשכנזי:

הקצין שהחלפתי אותו. אינני זוכר את שמו. איש חרמ"ש.

בודפשט זה מוצב ענקי, הוא היה המוצב הגדול ביותר מכל

המוצבים לאורך הקו.

ידין:

כולל המזח?

מ.אשכנזי:

כולל המזח. כי אצלי היו בחוף המוצב סוללה של 155 מ"מ

4 קנים. זה מוצב ענקי, ובקושי, כמעט בריצה הייתי אומר

הצלחתי לעבור את הרבר הגדול הזה לפני חשיכה. ~~מה+מה+מה+מה+מה+מה~~

מכחוף?

היו"ר אגרנט:

5658

מ.אשכנזי

כן. פשוט לעבור ולראות איפה היים, איפה הימה, איפה המוצבים שלהם, ולהשקיף חמש דקות על הגיזרה של המוצבים שלהם וכו'. כבר במבט ראשון המקום נראה לי מוזנה מאד, גם מבחינת האוירה. אם חשיכה ישבתי אהו על ענין החרגולות. יש חרגולות כוננות, יש כוננות ספיגה ויש כוננות פשיטה, ויש כוננות נ"מ. בדרך כלל מקובל שהמפקד החופף מדגים למפקד החדש כיצד אנשיו עושים את זה. במקרה זה זה לא נעשה. בדרך כלל אם אין הקפדה מלמעלה, עושים את זה שטחי מאד. ישבתי אהו קצת על ספר המוצב. אגב לענין זה, היה שם בחמ"ל ארוך בערך כמחצית הארון שבחדר זה, מלא כרכים כמו של הכריטניקה, מה חעשה בכל מקרה. לכל דבר היה שם משהו, רק שלא היה בכלל טעם להתחיל לקרוא את הדברים האלה. והתוצאה היא אצלי, אני מניח שכך היה גם לפני, שבכלל לא התייחסתי לזה וניסיתי לשאוב אינפורמציה ממנו. לא היה טעם להתחיל לעבור על כל הספרים האלה, כי צריך היה חודש ימים רק כדי להתרכז על כל הספרים האלה. ניסיתי להוציא ממנו כמה שאפשר אינפורמציה.

היה שם סרט, והוא רצה לראות את הסרט. ^{הייה ניכנה} בסוף סכמנו שאחרי הסרט נשב.

אחה אומר שהיחה תקופה קצרה מאד של חפיפה. מה יש לסרט

לסקוב:

לעשות פה?

לסרט אין מה לעשות, אבל יש בני אדם שמהם אחה צריך לקבל

מ.אשכנזי:

את האינפורמציה. הוא הלך לסרט, אני ישבתי עם ספר המוצב.

כדי שתבין מה קורה, אחה לא יכול לריב כל רגע ורגע. אחה חייב לקבל את המעוז,

לקבל אוחו על הצד היותר טוב, ואם אחה נכנס למריבה לא תקבל מה שאתה רוצה.

איפה שהוא צריך לדעת גם להתפשר. אפשרה היתה שאני אשב עם ספר המעוז, ואחרי כן

אם יויו לי שאלות, הוא יענה על השאלות. כך זה היה.

לאחר מכן יצאתי אהו, זה היה בערך בעשר בלילה, יצאנו

לסיור חוף. מהו סיור חוף? סיור חוף הוא 22.5 ק"מ עד טרקלין לאורך השלוחה

של שפת היים. את טרקלין לא החזיקו בלילה. לפנות ערב בחמש, כשהיו עוזבים היו

נועלים את השער וחוזרים לבודפשט. בין 9.30 ו-10.30 בשעות שהיו יוצאים

לסיור לילה, שני זחלמים נעו על הציר, על הזחלם הראשון היה פרוז'קטור יד קטן,
שלא היה שווה כפעט כלום.

היו"ר אגרנט. זרקור?

מ.אשכנזי: כן. זרקור יד קטן, אני חושב 8 אינסש. למעשה תפקידו

של הסיור הזה היה לוודא שאין חדירות על הציר, לדאוג שאין
מארבים על הציר, או שאין מילכודים וכו'. זה היה סיור לילה. והיה סיור בוקר
שתפקידו היה לוודא אותם דברים, עם דגש על מיקוש, מילכודים, עקבות. בעיקר
היה דגש על עקבות, שבבוקר ניתן היה לראות אותם. יצאתי לסיור עם קודמי.

אחרי כן או

מ. אשכנזי:

האנשים ישבו כמעט כמו בפיקניק. ללא חגורים,
ללא שחפ"צים.

יריין:

על הזחלים?

מ. אשכנזי:

כן. ללא קובעי פלדה.

אגרנט:

איפה הם היו?

מ. אשכנזי:

זרוקס על הרצפה, של טפסלים וק הלאה. הנשק

זרוק בצד. על יד המקלע לא עמד אף אחד.

אני זכרתי לו מה קורה פה, ואז הוא נתן הנראה לאנשים ללבוש קובעי פלדה.

האנשים התמרמו וכבר נוצרה אויחה של מתח רציני שנמשך למחרת.

עם הזרקור יד הזה היו נוסעים ומאירים כל קילומטר היו נותנים איזה

הארה לצד, וזה יציאת ידי חובה. וכך עד טרקלין. כשהגיעו לטרקלין הייתה

תרגולת איך ניגשים לשער לוודא שאין אף אחד. לא כל כך הקפידו על איך לגשת.

הדרך חזרה נעו מינהלית. כלומר, כל האנשים החיישבו על הספסלים למטה

בלי להסתכל שום דבר. הנהגים ססו את הדרך חזרה כדי להגיע מה שיזתר מהר.

אותה תופעה חזרה בבוקר.

יריין:

זן הייתה יחידה סדירה?

מ. אשכנזי:

לא, מילואים. ככה היה גם בסיוור בוקר שיצאתי

א

אגרנט:

הם גם החלפו אנשי הזחל"מים?

מ. אשכנזי:

כן. זה זה מתוך המעוז היו מוציאים שמונה איש

לספורים, ארבעה על כל זחל"ם. בבוקר עוד

לפני שיצאנו לסידור אפרתי לו בצורה חד-משמעית, חדע לך -

המעוז היה מלוכלך מאוד, מטונף, עם תחמושת פזורה בכל מקום. אפרתי לו -

אני לא מקבל במצב זה את המעוז. תנקו את הכל, אם לא, לא תעזבו, אני

אעכב אתכם כמה שאוכל. ואז התחילה מלחמה גדולה. במקום להתרכז על בעיות מבצעיות, התחיל מקח וממכר. הם עוזבים ככה או לא עוזבים ככה. אני אמרתי - לא תעזבו. אני חושב שכל מקום עברתי איזה שמונה פעמים בשביל לבדוק שהם אספו תחמושת, וזה לא היה בסדר. התעקשתי ולא נתיי להם לעזוב. ואז הגיע סלפון. הם התקשרו עם המג"ד שלהם, והמג"ד שלהם לחץ על הסמג"ד שלי, כי המג"ד שלי יצא לקו בדיוק. ואז קיבלתי הוראה להניח אותם לנפשם כמו שהם ולתת להם לצאת. קיבלתי הוראה, נתיי להם לעזוב. יומיים אחר כך אנחנו עוב עבדנו על ניקוי המוצב ועל איסוף תחמושת שהיתה מפורזת בכל מקום. פה כמה כדורים, פה רימונים זרוקים, פגזים היו מפורזים וכן הלאה.

אחה זוכר מה היה מספר גדוד החפ"ש הזה?

לסקוב:

לא. אינני זוכר. תכין שבתוך המחנה שנוצ

מ. אשכנזי:

ככלל לא היה מקום לוודא את זה. זה הגיע למצב

כזה שבו האנשים שלו ממש קיללו אותי. פשוט בצורה בוטה ביותר. איך אני מאנה לאנשי מילואים, ושאני כך ושאני כך. התעקשתי עד לאותו רגע בו קיבלתי פקודה להניח להם. בין הייחר ~~מה~~ רציתי שהמג"ד ירגימו לחברה שלי את התרגולות. של זה ככלל כבר לא היה מה לדבר, כי השעה היתה כבר בסביבות אחת-עשרה והם יצאו.

חתמה על הציווד?

לנצוי:

הציווד לא

החתמה על ~~המכתב~~נעשית על ידי מפקד.

מ. אשכנזי:

מי חתם?

אגרנס:

ספל המוצב.

מ. אשכנזי:

הם יצאו באחת-עשרה בלילה?

לנצוי:

בצהריים. זה היה הכל חפוז. בדרך כלל קורה

מ. אשכנזי:

שיוצאים עשרים וארבע שעות אחר-כך. הפעם זה היה

סקוצר.

אנחנו כבר ב-25 לספטמבר?

לסקוב:

כן. בענין החתמות ציוד - לי היה ידוע

מ. אשכנזי:

מהבקעה שהחטיבה שולחת אדם נוסף מטעמה מאפסנאות

של החטיבה והוא מדריך את האנשים שמקבלים בקבלת הציוד. לא נשלח אף אחד
 כזה והסמל שלי ~~הוא~~ שהיתה לו זו הפעם הראשונה לקבל במילואים מוצב,
 הוא בדק את דבריו מספריה ולא בדק אם הדברים תקינים או לא. קודם כל
 הוא היה בלחץ גדול - לא עמד לרשותו כל הזמן המקובל בשביל לחתום אלא
 רק זמן מקוצר ואשא היה צריך לספור את הדברים והוא ספר. אבל דברים שהוא
 קיבל היו במצב גרוע מאוד. אני אכנס אחר כך לבעיית הציוד. על כל פנים
 באחת-עשרה הם עזבו. החברה שלי הגיעו בשבע בבוקר.

מה מאין?

אגרנט:

מבלוזה, ואז הצמדתי בעלי תפקידים לבעלי תפקידים

מ. אשכנזי:

על מנת לנסות שהעברה תהיה סדירה ככל האפשר.

ונתתי למלאי התפקידים שלי לערוך דו"חות על מצב הציוד ומה חסר.
 על כל פנים, ביומיים שלאחר מכן התרכזנו בחרגולות, והכנת האנשים לאחזקת
 הקו. כמובן, כל הפעילות השוטפת של יציאה למעוזים ושל אחזקת המעוזים,
 סיורים וכך הלאה. המבנה המבצעי שלנו היה כזה: ביום החזקנו ארבעה איש
 בטרקלין לצרכי חפצית. כאשר טרקלין היה מוצב נשום לחלוטין. נוסף על זה שמונה
 איש היו יוצאים לכל סיור.

יום ולילה?

לסקוב:

בוקר ולילה היו שמונה איש יוצאים. אצל

מ. אשכנזי:

סיור לקח בערך בבקר שעתים ובלילה שעתים

וחצי עד שלוש שעות. בבוקר שעתים כי זה אור ואחא ראה. בלילה בסביבות

שלוש שעות. בנוסף על זה אנשי סכמובן שמרו כל הלילה, במטרות.

איך שרו - שניים שניים או ארבעה ארבעה?

לסקוב:

שניים שניים בכל עמדה, אבל באופן כללי שמו
ארבעה עד ששה איש. כדי שהבינו את כוח האדם

מ. אשכנזי:

שלי, היה לי סך הכל 23 אנשים במלחמה. לפני זה היו לי פחות 23 ברשימה,
אני מדגיש ברשימה. היה מפקד, סגן שבא שלושה ימים בערך אחרי שנכנסנו
לקו - קצין מאגר,

מה שמו?

אגרנט:

נחום גרינברג. הוא שלח לכם נדמה לי מכתב.
אם לא, יש אצלי העתק.

מ. אשכנזי:

זה שהחלונן על קצין המודיעין שלא נחן לו
אלקטרוניקה ודברים כאלה?

לסקוב:

כן.

מ. אשכנזי:

קיבלנו את זה.

לסקוב:

נוסף לכך היה חובש, שני קשרים - אחד סריר
ואחד שלי - שני נהגי זחל"ם, סמל ושלושה

מ. אשכנזי:

מש"קים פלוס 12 חיילים. כשמתוך ה-23 היו לי שניים בדרך כלל בחופש.
אגב, זה המצב ערב המלחמה, כאשר תוגברתי באנשים. לפני זה המספר נע בסביבות
עד שמונה-עשר איש.

מי איש את הנברון?

לסקוב:

את הנברונים אישן חותחנים. אני תיכף אביע
לתוחחנים.

מ. אשכנזי:

ערב המלחמה היו בחופש או לא היו בחופש?

נבנצל:

כן. ביום חמישי קיבלתי הוראה לחדש את המלחמה
אחרי שמספר ימים היתה כוננות ולא הוצאנו

מ. אשכנזי:

אנשים.

ביום חמישי קיבלנו הוראה לחדש את החופשים ושלחתי שני אנשים לחופש ואדם אחד היה חולה בכלודה. זה היה ערב יום כפור. פלוס גם סגני יצא לחופש ביום רביעי.

הוא לא חזר?

נבנאל:

לא. הוא היה אמור לגשת לאיזה בחינה באוניברסיטה

מ. אשכנזי:

וקיבל חופשה ארוכה יותר עד יום ראשון. כמוכן

שבשבת כבר לא יכול היה להגיע. כלומר, שמתוך ה-23 שהופיעו ברשימה ערב המלחמה, ארבעה אנשים לא היו במקום. והתחלקות האנשים, החי"ר שהיה במוצב כתחלק כן: תשעה אנשים היו בטרקלין, כאשר בשבת באחת בצהריים, כלומר כשקיבלתי אתהוראה על שש בערב, בד בבד עם זה קיבלתי הוראה להגבר את טרקלין. כלומר, לקחת שני אנשים ממני ולהגבר את טרקלין בעורף בעוד שני אנשים. ונשארתי עם עשרה אנשי חי"ר כולל אני בבודפסט עצמה.

בפועל קרה דבר כזה: שנהג הזחל"ם שהסיע אותם

לטרקלין כבר לא יכול היה לחזור ונשאר עם הזחל"ם בטרקלין. כלומר שני הזחל"מים היו בטרקלין. כי אחד היה צמוד לטרקלין ואחד שלחתי לטרקלין. עם שתי מרגמות 52 שהיו לי שנשארו שם.

אז כמה אתם נשארתי?

אגרנט:

עשחה אנשי חי"ר כולל אותי.

מ. אשכנזי:

כוחות אחרים שהיו בבודפסט עם פתיחת האש היו:

חמישה אנשי חיל הים, ארבעה טכנאים פלוס קצין שהגיע באותו בוקר בסביבות שמונה. אלה אנשי מכ"ם.

מה שם הקצין?

אגרנט:

גבי שילה.

מ. אשכנזי:

הוא עזר לך הרבה, אני מביין?

אגרנט:

כן, מאוד מאוד. זה היתה הפתעה טובה ששכילי.

מ. אשכנזי:

הקצין הגיע ביום כפור בשעה שמונה בערך כדי

לתגבר את התחנה. אני אדבר אחר כך על אנשי חיל הים ומה קורה אתם.

בנוסף לזה היו לי כ-45 תותחנים. לענין התותחנים -

הם היו גוף שהיה לא כפוף לי מנהלית,

וכפוף לי מבצעת רק במקרה של פשיטה. הפעלתם המבצעית כתותחנים היתה

בפיקוד בלוזה, חמ"ל בלוזה.

הפעלתם מתי?

אגרנט:

הפעלתם כתותחנים היתה על פי הוראה של בלוזה

מ. אשכנזי:

ולא כפופה לי. אני אישית לא יכולתי לקבל מהם

סיוע אלא בשתי/עמדות מרגמה 120 שהיו במרכז החצר. אני אדבר עליהם אחר-כך.

זה היה בוח האדם.

איפה הם היו מוצבים? באיזה מרחק מהמעוז?

אגרנט:

בתוך המעוז. אבל כאן היה דבר מאוד מעניין:

מ. אשכנזי:

הם גקראו חפוז למרות שהם היו בתוך המעוז.

אחרי כן טק.

הם חפשו את מרבית השטח של המעוז עצמו. יש פה שני נכרונים, בכל אחד שני חותמים. במרכז שתי עמודי מרגמה 120 שנועדו לתת לי סיוע במקרה של פשיטה. בענין זה קוריוז: במסגרת הכרות שלי אתם הסתכר לי שהם מקבלימכשר טרי ואני לא. ואז אמרת: למה הם ואני לא? אמרו לי: כי הם תעוז ואתה מעוז. שאלתי מה הכבוד? אמרו: זהו זה. בכל זאת התעקשתי ופניתי לרופא החטיבתי באמצעות הרופא הגדודי שלי, ואמרתי: למה האפליה הזאת? התשובה הייתה: אם חלחצו, גפסיק גם להם את הכשר הטרי. מאחר ולא רציתי לנזיק להם - ג'חתרנו. אבל זה ההכרל בין מעוז ותעוז.

הרופא הוא ר"ר קיילן שיכול להעיר על כך.

נבנצאח:

מה זה נוגע לרופא?

ידין:

אוכל.

מ. אשכנזי:

התותחנים גרו בחוף הנכרונים, כאשר כל צוות של שני

תותחנים גר בחוף הנכרון. כאשר היחף להם חדר אוכל

ומטבח בחוף, ומגרשי ספורט וכן הלאה במרכז. זו הייתה יחידה סדירה שהיתה שם שלושה חדשים.

נבנצאל:

מה הכיוונים כאן?

אשכנזי:

הים מימין, צפון ופון-מזרח. יש כאן שלוחה. בודפש היא

על השלוחה כאשר הים מצפון צפון-מערב. פורט סעיד

בכיוון צפון-מערב. הם היו שלושה חדשים במקום. הם עמדו לסיים את חקופת השירות שלהם בתעוז ולחזור ליחידה האורגנית שלהם, תותחים מתנייעים. הם היו הותיקים במקום.

ידין:

מי פיקד עליהם?

אשכנזי:

כשאני קבלתי את המעוז פיקד עליהם סגן שעזב את

המקום ימים אחרים לפני המלחמה, ובמקומו קיבל זאת

סגן דולגי, תוחחן. למעשה, כמו שאמרתי, הה דרה של הדברים הייתה כזו, שבעצם אני מקבל פיקוד עליהם רק במקרה של כוננות פשיטה. בכל יתר הזמן אני חייב

לאפשר להם לפעול בהתאם להנחיות חמ"ל בלוזה.

אנשי חיל הים היו אנשי קבע, פרט לקצין שהגיע
והיה סדיר, טכנאים, כאן אני רוצה להכנס לבעית המעוז/כפי שקבלתי אותו.

(הפסקה)

(חידוש הישיבה)

רציתי לתקן טעות. וברחי על חשעה כלים שהחטיילים שלי
נדרשו לדעה. עשיתי סיכום וזה למעשה 11. אני מוכן לחזור

אשכנזי:

על הפירוט.

הזכרת חשעה ואתה אומר היו 11.

היו"ר אגרנט:

רומ"ט, מקלעון, עוזי, ררג", מרגמה 52,

אשכנזי:

3 סוגי בזוקה, 73 מ"מ, 82 מ"מ והבזוקה המחכנה

"לאו"...

היה לכם לאו בזמן המלחמה?

ידין:

לא. אני מדבר על מה שצריך לדעת עכשיו. אם כך,

אשכנזי:

פתוח ה"לאו". 0.3, מ"ג, מק"כ. לפני המלחמה היו

10 כלים. לאחר המלחמה נוסף להם ה"לאו".

בהמשך דבריו אנקש ממך להתרכז בדברים שאתה לא סיפרת

היו"ר אגרנט:

בראיון הזה. לא לחזור על אותם הדברים, אלא

להוסיף מה שאתה רוצה, או לתקן מה שדורש תיקון.

אתן סקירה על מצבה של כורפוש כמו שאני קבלתי

אשכנזי:

אותם נקודה-נקודה. אתחיל מהחוץ אל הפנים.

הגדר החיצונית בחלקים לא קטנים של הגדר החיצונית היחה אכולה על ידי מי היס, קרסה תחתיה, בעיקר בקטע הקריטי של הפינה הצפון-מערבית, מקום בפועל אמורים היו להכנס לשם השיריון המצרי. הגדר היחה בגובה של 60 ס"מ. שתי קונצרטיות קרוסות על הריצפה, כאשר אדם יכול בצעדים פשוטים לעבור את הגדר החיצונית. כל הפינה הזאת היחה עם גדר בגובה של בערך כ"60 ס"מ, זו הגדר החיצונית. שער - או משהו לחסום את השער - לא היה בכלל. היה חוט סלפון. וזו היחה נקודה קריטית, כי כדיעבר אפשר לומר שמפה ניסה הקומנדרו המצרי להכנס. זה היה טבעי שינסו להכנס מפה. לא היה כמה לחסום.

לסקוב:

לא היה חמור ספרדי, שום דבר

אשכנזי:

לא, לא, כלום, שום דבר. שדה מוקשים שהיה גם כן בפינה הזאת נשטף על ידי מי היס. כרוחב של 20 מטר לא היו בכלל מוקשים. וזאת ניתן היה לראות, כי מים ורפו מידי עם את החול מפה לשם, ולא היה שום דבר. וזאת בדיוק במקום הקריטי שפה הגדר היחה נמוכה. גדרות פנימיות על קטעים שלמים לא היו גדרות פנימיות בכלל. זאת אומרת שמי שעבר פה, יכול היה לעלות ישירות על התעלות. לא היחה שם בכלל גדר פנימית. בכל הקטע הזה, זה קו התעלות מי שעבר פה, לא עמד בפניו שום דבר. בכל הקטע הזה, כאן היחה גדר בפנימית אבל אנשי חיל היס חתכו אותה כדי שיוכלו לעשות קיצור דרך למקלחות וכית השמוש, במקום ללכת מסביב. היא היחה פרוצה. בכל הקטע הקריטי, בקטעים שאלה, לא היחה גדר. הקטע שליד השער, לא היחה גדר פנימית בכלל.

לסקוב:

כמשך החקופה שהיית במעוז היחה החקפת רגלים

או קומנדרו שהגיעה עד הגדרות האלה?

אשכנזי:

לא. אנתנו דפָּננו אותם בטווח של 800 מטר. הראשונים
הגיעו ל-800 מטר. למזלי הגיע אותו רקע טנק
והצלחנו לרפוק עליהם. אם הטנק היה מאחר בעשר דקות, 800 מטר אפשר לעבור בשיריון
תוך שלוש-ארבע דקות, והם היו פורצים זאת ללא כל בעיה. עם הבזוקה האחת
שלי עם 10-12 פגזים שהיו לי = לא הייתי יכול לעצור אותם. הם היו בכוח של כ-40
כלים, וזה כולל טנקים ונגמשי"ט.

לסקוב:

אמפיביים/האלה.

אשכנזי:

כן. מהם דפָּננו 17. קשה היה לעצור אותם, אפילו אם
כל פגז היה כול. על כל פנים, זו הייתה נקודה קריטית.
כל החלק הזה שממנו שיערתי שהקומנדו שהיה במערב יכול לתקוף אותנו מאחור,
בכל הקטע הזה לא היו גדרות פנימיות.
התעלות והעמדות היו במצב חמור מאד. כל השכבה העליונה
של השקים ובהרבה מקומות גם שכבות תחתונות יותר היו רקובות ביותר, תצאי
שקים, כי החול נזל. שפניות היו סחומות או כמעט סחומות. זה מקום שאפשר לתחבא
בו בדופן התעלה במקרה של הפגזה. באף אחת מהן לא השתמשנו במשך כל המלחמה,
כי אי-אפשר היה להיכנס לחוכן.

להערכתי עם 30 אלף שקים אולי ניתן היה להשתלט
על הנושא של השקים. אבל העמדות קרסו, כפרט עמדות הנ"מ שהן טובבהות יותר,
החול נשפך, השקים רקובים ונפלו.

יריין:

כמה זמן היית במקום, לפי דעתך, נמשך התהליך
הזה כדי שבספטמבר יגיע למצב כזה.

ערוך ס. אשכנזי

אשכנזי:

חדשים על חדשים.

יריין:

לא עניין של שבועות.

אשכנזי:

לא, בשום פנים ואופן לא. שקים על שפת הים נרקבים

במשך שלושה חדשים, אבל ההזנחה הכוללת במקום

אני מעריך שהיתה תקופה ארוכה הרבה יותר מזה.

נכנצאל:

היה תהליך חד-סיטרי של הזנחה או היו סימנים שנעשה

משהו?

אשכנזי:

אני לא ראיתי שום סימנים שנעשה משהו. זה היה בנוי

כך, כאילו בנו אחרו, הגיעו לאיזה שיא, ומאז היה

נראה כאילו זה הולך ומוזנח.

המעוז עצמו היה בנוי כך שבלתי-ניתן היה להגן עליו

עם הכוחות שהיו לי. גדרות פנימיים לא היו. אני מדגיש, אורך המוצב היה כ-250

עד 200 מטר ואותו דבר רוחבו. זה דבר רציני מאד. גם פלוגה מתוגברת לו היחה,

לא אמתא בנקל היחה מצליחה להשתלט עליו.

הוא היה מחולק לחלקים הבאים: שש של התותחנים,

שהיו שני נברונים ענקיים, כל נברון אני מעריך את ארכו 20 מטר על 12 על 8.

זה בניין בן שלוש קומות, משהו רציני. כיניהם היו שני מגרשי ספורט פלוס שתי

עמדות המרגמות האלה. זה היה גוש שלא נבנה לחגנה. בצד החיצון היחה סוללה

שעליה במרחק של 20-30 מטר או אפילו יותר, היו עמדות, אפילו יותר,

אפילו 50-60 מטר.

אחרי כן - בצ.מ.

העד: סרן מרדכי אשכנזי

אשכנזי: (המשך) בכל הקטע הזה היו שלוש עמדות, אחת מהן הייתה

מוזנחת, כך שרק שתיים היו ניתנות לשימוש. והיה הקטע

שלנו, שהוא היה יותר קומפקטי, וגם ממנו רק החלק הזה ניתן להגנה היקפית
ממש במקרה של לחימה. בין הקטעים האלה לא היה גידור פנימי, זמי שנכנס פנימה
אז רק פה בעצם ניתן לבלום אותו, וכל החלקים האחרים לא ניתנו להגנה פנימית.

ירי: איפה היה המכ"ם של חיל היס?

אשכנזי: המכ"ם של חיל היס היה האחד כאן - בבונקר של חיל היס,

והאחד כאן - בבונקר של חיל האויר, כך זה נקרא, השמות

לא רלבנטיים כמובן. הבונקר של חיל היס זה היה בונקר ענק, שרק שני חדרונים
ממנו היו בשימוש, וכל השאר היה מוצף מים ולא היה בשימוש כנראה מאז בנייתו.
זה היה הבונקר הגדול ביותר שהיה במקום, זאגב - הכסוה ביותר, מכיון שההפגזות
המצריות נועדו להוריד את הנברונים במקום הסנקים ולכן כווננו אל הקטעים האלה,
אם כי זו סטטיסטיקה כמובן.

לנדוי: המוצב הזה משתרע לכל רוחב הלשוון, מן היס אל הימה?

אשכנזי: בדיוק. היו פה 2 מרגמות 120 מ"מ, וזה היה אחד

הדברים האידיוטיים שאני היכרתי. זה היה בדיוק בין שני

הנברונים, והיה צריך להיות ברור לכל אדם שכאשר גותנים אש גנד סוללתי גנד
שני הנברונים האלה אז פה תהיה פגיעות.

צנוד. סל"סים, למשל, כשאני קיבלתי אותם הם היו

מקולקלים. קודמי אמר לי שהם היו מקולקלים גם כשהוא קיבל אותם, והוא דרש
להחליף אותם במשך כל החקופה שהוא היה שם. אינני רוצה להיות אחראי על פה
שהוא אמר, אני בכל אופן קיבלתי אותם מקולקלים. זהם לא היו סחם מקולקלים,
הכל היה בהם רופף, הכרגים התרופפו, טבעות החרופפו, זה משהו שכבר תקופה
ארוכה היה לא במצב חקין, וזה לא היה סחם תקלה או בלאי רגיל.

העדו: סרן מרדכי אשכנזי

מן היום הראשון שהייתי שם דרשתי לבוא ולתקן אותם או להחליף אותם. רק אחרי ביקור המח"ט, זה היה 5 - 6 ימים אחרי שכאתי, באו לתקן אותם.

הש"ר אגרנט: הוא היה אצלכם ביום ב' של רח"ש?

אשכנזי: לא, ראש השנה עצמו היה ~~בשבת~~ בימים חמישי וששי, בשבת הוא היה אצלי.

יריב: אחרי זה תוקנו?

אשכנזי: לא. אחרי ביקור המח"ט הוא שלח את קצין החימוש. קצין החימוש בא בצהריים, הוא בא, החליף סוללות ואמר "יש זמזום", אמרתי לו: זה לא חסוללות, השפופרות לא בסדר, ובשביל זה אתה צריך לבוא בלילה ולברוק את זה או לקחת את זה אליך. ואז הוא אמר לי למה אתה חושב, שאני אשב אתך לילות בשביל זה?". אמרתי לו "לא, תיקח את זה, תביא לי אחר". אז הוא אמר "אני מומחה לזה, זה בסדר". ונסע. באותו לילה הוצאתי את זה שוב החוצה וכמובן, השפופרות לא היו בסדר. המשכתי ללחוץ לתקן את זה או להחליף לי מכשיר. ערב יום כיפור אף ביום כיפור עצמו באו ולקחו את המכשירים ולא החליפו, והמלחמה היתה בלי סליסיים, וזה היה מכשיר מאד חיוני במלחמה, אם היה שלי.

המצב של מערכת החרום לתאורה בכונקרים היתה גם כן מוזנחת. ואנחנו דרשנו חשמלאים. אסור היה לנו לבצע תיקונים, ובזמן המלחמה, תוך כדי הלחימה תיקנו את כל המערכות, מילאנו את המצברים והסדרנו את הכל, אבל לפני המלחמה - לפי הוראות הקבע, אסור היה לנו לבצע תיקונים, צריך היה להזמין את החשמלאי מבלוזה. החשמלאי מבלוזה היה אצלנו לפחות 5 פעמים. כל היה בא לשם בלי משא, פעם בלי חלק חילוף כזה ופעם בלי חלק חילוף אחר. הוא היה בא, אוכל את הארוחה ונוסע חזרה. אנחנו כל הזמן היינו מקימים צעקות והיו מבטיחים שוטרנו את זה, וזה נשאר כך. הוא היה אודח.

העד: סרן מרדכי אשכנזי

על כל פנים בשבת ~~שבת~~ ראש השנה הגיע המח"ט לביקור

משפחתי.

מה זה נקרא ביקור משפחתי?

ידין:

הוא בא עם בני משפחתו ועוד 2 פקידות. הוא הציג את

אשכנזי:

עצמו ושאל אותי "יש בעיות?". אמרתי "כן, יש בעיות".

זהו שאל מה הבעיות, ואמרתי לו: בא, גלך הצידה ואומר לך. הוא לא היה כל כך מרוצה מזה, אבל ניגש אלי. ואז החלתי למנות לפניו אחד לאחד את הדברים. אמרתי לו שהמוצב אינו בנוי להגנה ע"י הכוח שיש לי במקום, ולצורך זה, לצורך הגנתו יש צורך לבנות עמדות למקרה של תקיפה על הכונקרים עצמם. ולשנות את המבנה הפנימי כך שאוכל גם הכוח שיש לי, בתוך הקרב, איך שהוא להגן. הראיתי לו את מצב שקי החול, את הגידור שחמר, את השער שאיננו, את עמדות ה-120 מ"מ שאיננו במקומם לדעתי. אגב, הוא לא רצה ללכת לשם, והוא אמר שהוא מכיר ויודע. שאלתי אותו למה הקימו את זה כאן והוא אמר לי: אנשים ישבו וחשבו וחשבו ואפשר לסמוך שהם הגיעו לחלטה זכונה. בפועל פה היו שלושת ההרוגים היחידים שהיו לי במלחמה.

ביקשתי פרונ' קטור שינצב כאן. למה ביקשתי? - כבודפשט

עבוד הגנרטורים 24 שעות ביממה על מנת לספק כוח למכס. בלילה, אם זה לא היה ליל ירח, הרעש של הגנרטורים פלוס הרעש של חיים לא איפשר לשמוע שום דבר, כלום. כשאני קיבלתי את בודפשט הייתה תאורה בחלק גדול מהמוצב. הייתה תאורה חרום לנברונים, הייתה תאורה בחדרי האוכל והמטבח, שהם השאירו אותה כל הלילה, והייתה תאורה בחדר האוכל שלנו, כי שם שיחקו פינג-פונג וכד'. בפועל מה שקרה, שהזוהר במקום עצמו לא יכולת לראות אחוצה. אתה עמדת בשטח מואר בעוד שכלפי חוץ היה הכל חשוך, ולא יכולת לראות שום דבר. דרשתי שיתן לי זרקוק שאפשר יהיה לראות כלפי חוץ.

היחס שלו היה של לגלוג מוחלט. אני דרשתי אלפי שקים,

העד: סרן מרדכי אשכנזי

אז הוא אמר: אלפי שקים, קונצרטינות וכו' - אחה חושב שזה"ל יוציא עליך גרוש? אנחנו עכשיו בתקופת שלוחה, זה"ל יש לו סדר עדיפויות, תוציא לך מהראש שיעשו משהו. אחרי שנדנדתי הוא אמר "מה אחה רוצה לעשות?" אמרתי לו "אני רוצה להקים פה עמדה דפה עמדה וכו'". אז הוא אמר "טוב, אני אשלח אליך מחלקת הנדסה וציוד ביצורים, ותן להם לעשות מה שאתה חושב". אני את מחלקת ההנדסה כמובן שלא ראיתי, שלחתי את הרס"פ שלי לשאול מה העניינים בהנדסה אז צחקו ממנו, אמרו לו "אם המח"ט הבטיח - שהמח"ט יתן".

היו"ר אגרנט: הוא הביא 50 שקים בסוף?

אשכנזי: כן, זה גם כן כמחווה של רצון טוב. פה היו חסדים 30 אלף שקים, אז הוא הביא 30 - 50 שקים. אבל הרס"פ שלי לא היה לו נעים לבוא אלי עם 30 שקים, אז הוא בא אלי ואמר לי "קיבלתי שם רק 30 שקים, אבל גזנתי עוד 200? והנה יש לך ~~משהו~~ כמות".

היו"ר אגרנט: אז הוא לא הביא 30 - 50 שקים, אלא 250.

אשכנזי: כן, אבל ה-200 האלה היו בנייה, כמו שאומרים. הוא השיג, לא שאלתי איך ומה, הוא השיג.

דרשנו כמובן שיבוא קצין החימוש לתקן את הסל"סים וכן

חלאה, זה כבר סיפרתי.

לנדוי: המח"ט זה היה אלוש?

אשכנזי: כן, אלוש.

דרשתי גם זרקור אחר לזחל"ם הסיור. אמרתילי שהזרקור

הקטן הזה של 8 אינץ' מאפשר לראות שום דבר בלילה ואנחנו זקוקים לזרקור

של 40 ס"מ לפחות בכדי לראות משהו. אז שוב הייתה אותה גישה, ובשביל לעשות

העד: סרן מרדכי אשכנזי

לי טובה הוא אמר "נבדוק אם אפשר", כמובן שלא נעשה שום דבר.

ציוד מודיעין. במגדל החצפית שלגז היה הציוד הבא:

פגורמות, תצ"אות, לוח אזימוטטים וטווחים ומפות. הפגורמות ותצ"אות היו מאפריל 1971. קודם כל הם לא היו מעודכנים. אינני יודע מהי, אבל כאשר אנחנו באנו היו כל המוצבים המצריים, היו 6 מוצבים של הקומנדו המצרי, הם היו מכוונים ברשת לכל אורך קו החוף. ובדיעבד אי אפשר היה לראות שום דבר פרט לשעות מעטות ביום, כשהשם היה פחות או יותר מאחור ובבוקר מוקדם כשהיא הייתה ממזרח, אז היה ניחן קצח לראות. הייתה אי התאמה בין התצ"א לפגורמות, הייתה אי התאמה בין שני אלה לבין המפות. כשאני אומר "הייתה אי התאמה", זה לא רק שלא היה מעודכן, אלא שגם הסימון של המוצבים היה סימון אחר בכל מפה. לוח האזימוטטים היה, למשל, בלי החוט שמאפשר לבדוק. מצפן אי אפשר היה לשים על המגדל בגלל זה שהוא היה עשוי מתכת. אח המשקפת לא פוּחַן היה לאפס, כי הכן שהיא עמדה עליה היה ארוך מתנועע.

כלי כל הדברים היה גם משחו שהיה טוב.

זכנצל:

היה משחו שהיה טוב וזה מתוך כך שכאשר בנו את המעוז הזה

אשכנזי:

בכל פעם הוסיפו העלות בכל מקום. והיו כל כך הרבה העלות

בכל מקום, אז גם כאשר היו פגיעות ונהרס נשאר העלות שיכולת לתמרן ביניהן.

הבונקרים היו טובים, הייתה בהם נקודת תורפה - הפתחים. אצלי למרבית מזלי תמיד

נשאר לי פתח אחד פתח שלא קרס. אלה היו הדברים הטובים.

ועדת החקירה - 20.2.74

- 71 -

לפני כן רשם ב.צ.

ישיבה צ"ט (אחה"צ)

ר.ב.א.

העד: מוטי אשכנזי

זכנצל:

"פור אצ'ינוץ", היה גם משהו שהיה טוב?

מ. אשכנזי:

כן בהחלט. היה קצין בחיל-הים נהדר. השריונאים

היו מצויינים. התוחננים עד שהם נפגעו היו מאהאחוז.

זכנצל:

מהמפקדים הגבוהים יותר?

מ. אשכנזי:

טוב, אני את זה אתאר אחר כך.

כל הדברים האלה הובאו ליריעת אלוש, ולגבי חלקם הוא הבטיח

לדאוג. אבל בעצם שום דבר לא זו. ה-ס.ל.ס שתארתי קודם. המערכת החשמלית

תארתי. אגב, אני למחרת הביקור שלו יצאתי לחופשה וחזרתי ביום רביעי בבקר,

ואז הסתבר לי ששום דבר בעצם לא זו. אגב דבר חשוב מאד שאני דרשתי היה -

לשטש צד אחד של הדרך עם פס אצג שטוש. כי היו הרבה מאד עקבות ולא ניתן

היה להבחין בנסיעה במקרים רבים, בעקבות. כאשר חזרתי וראיתי מה הם עשו

בשטוש, חשבתי שאני מתחיל להשתולל. רוחב פס השטוש במקום הרחב ביותר

היה מטר. לרוב המקומות זה היה 60-70 מ"מ. כלומר אדם בצעד אחד גדול עובר

את זה ללא בעיות.

לנדוי:

אמרת שיצאת לחופשה. הלא זה היה שבוע ללא חופשות?

מ. אשכנזי:

ביטול החופשות נעשה לאחר יציאתי. וגם כן זה לא היה

ביטול חופשות מוחלט. זה היה ככה, אם היה יותר מקצין אחד, נ

ניתן היה להוציא. לגבי חיילים הפסיקו את זה בימים של שני וחמישי היתה הפסקה

בחופשות.

לנדוי:

דאתה יצאת באיזה יום?

מ. אשכנזי:

אני יצאתי ביום ראשון.

י. ירין:

כמה זמן הייתם צריכים להיות בקר?

מ. אשכנזי:

תודע בערך.

י. ירין:

וזה היה חפץ של ארבעה ימים?

מ. אשכנזי:

אני יצאתי ביום ראשון אחה"צ וחזרתי ביום רביעי בבקר.

פשיבה צ"ט (אחה"צ)

העד: מוטי אשכנזי

מ. אשכנזי:

לא דורשים ממנו הלכות, הוא צריך לעשות את התפקיד שלו.
אם אתה מתחיל ואתה עולה על זה: תראו, זה לא מוכן למלחמה,
מסתכלים עליך, כמי שמתערב בשטחים שלא לו. ואם אתה לוחץ כמוני, אז אתה מתחיל להפך
לפאניקר של הקו, כמו שקראו לי. ההוא, אל תתיחסן אליו כרצינות, הוא מכל דבר עושה
מהומה. אז צריך להבין את הנקודה הזאת. אתה מגביל את עצמך בדברים מכיוון, שיש
גבול למה שאדם יכול לעשות.

דרך אגב, ביום שלפני ראש השנה, אני גיליתי איזה עקבות,

אני לא גשש, אבל היה נראה לי שהעקבות טריים, והזעקתי את הגשש. ז"א, הודעתי לבלוזה,
חיכיתי שם שעה וחצי עד שהגיעו הגששים. הוא בא הסתכל ואמר - אך זה שום דבר.
אז עוב השכתי שהגששים הם גששים. הם כמוכן התרגזו, למה הזעקתי אותם 40 ק"מ משם
בשכיל עקבות שלנו וכו'. באותו היום שהיה המח"ט, גילה הסגן שלי, כאשר יצא לסיור
בקר, הוא גם כן גילה עקבות ואלוש כאשר היה אצלי, היש גששים שבדקו את העקבות,
ואז הסתבר, שהם מצאו, בין יתר העקבות, עקבות של געלי ביצה, מלפני ימים אחרים.
ואז כנראה חמ"ל כלוזה נתן להם הוראה: לעשות סיור יותר גדול לאורך החוף, ואז הם
גילו, לאורך החוף, עקבות מלפני שבוע של געלי קומנדו מצריים. (זה אני מצטט אני
אסכיר תיכף למה אני לא מסכים לגישה שלהם) ואז כאשר אלוש היה בקשתי את הטשטוש
של צירי הדרך.

ביום חמישי אם אינני טועה, בבקר, גיליתי עקבות טריים ממש

שנראה היה לי שהם באים מהים ויוצאים מהים, והם הלכו לאורך הדרך ק"מ, כאשר הם יוצאים
זבזבג. כלומר, מישהו הלך בדרך, ומדי פעם היה יורד לצירי הדרך. הולך 200 מ' לאורך
הדרך חוזר אל הכביש וכן הלאה, וזה נמשך לאורך 2 ק"מ. הזעקתי עוד-פעם את האנשים. האנשים
ושוב קרה אותו דבר, בא גשש נעמד על הכביש ואמר לי. זה שום דבר. שאלתי: למה זה שום
דבר? אז הוא אומר לי: זה לא הולך ליס ולא חוזר מהים. שאלתי אותו: מאיפה אתה יודע?
אמר לי: אני רואה את זה. לקחתי אותו והלכתי אחר אל הים, וזה בא מים וחלך ליס.
וזה היה ברור, שזה קבוצות של לפחות 4 איש. אז הוא בכל זאת אמר לי - תראה, אבל

ישיבה צ"ט (אחה"צ)

הער: מנטי אשכנזי

מ. אשכנזי:

זה חברה שלנו. אז שאלתי: למה זה חברה שלנו? אז הוא אומר: מה אתה לא רואה שזה געלי שריון? אמרתי: לא, אני לא רואה שזה געלי שריון. למה זה צריך להיות געלי שריון? הוא אומר: הנה הסימנים זה ככה. אמרתי לו מה זה סיבה, מה יש, הם לא יכולים לקחת געלים כאלה. אמרתי לו - אם אני הייתי קצין מודיעין שלחם, הייתי בוחר ומתאים את הגעלים של האנשים לגעליים שמופיעות בשטח. אגב את הזגזוג הזה קבלתי געליים מאה"ב כחודשיים אחרי המלחמה. כך שזה רק מראה. התשובה היתה: אבל עד היום הם לא הלכו עם געליים כאלה. זו היתה התשובה והם נסעו. באותם המקומות אחר כך היו המארבים. ברור לא שאין לי שום הוכחה, שאלה היו אנשי קומנדו מצריים, אבל נראה לי שההתייחסות והגישה מלמדות על עצמם. אגב אני רוצה לומר, שבאותם המקומות הם היו חשודים במיקוש, וצאטר על האנשים שלנו בכלל לרדת מהכביש. למרות זאת באמת היו אנשים שהיו יורדים מהכביש. אבל הבדיקה לא היתה לגופו של עניין. היתה התייחסות מראש, זה כלום. זה גיליים כאלה, שזה שלנו, אין לתת את הדעת על זה. לענין דרך השטח כבר ספרתי. היה קשה מאד להבחין בעקבות כיון שהיו המון עקבות, ובבקעה עושים דרך שטח ברוחב של 15 מ' בערך. פה עם רוחב של 60 ס"מ עד מטר, לא ניתן לראות שום דבר. וזה היה חשוב במיוחד בלילה כאשר לא ראת שום דבר.

בתקופה הזאת כאשר אני תורתי מהחופש, סיפר לי סגני, שהוא דיווח מספר פעמים שחיליים ראו כל מיני שינויים במוצבים המצריים. הוא דיווח לבלוזה וההתייחסות היתה - אל תתרגשו, זה שום דבר מיוחד. גם לגבי הכוננות היא דבר מאד לא ברור, מה עם הכוננות הזאת. כי שדענו שזה יצא לחופש, זה יצא לחופש, לא היה ברור. ל ענין הכוננות. אגב סגני יצא לחופש ביום רביעי, כאשר אני הגעתי. לא חיכף אלא לאחר שחפפפ. לפנות ערב הוא יצא לחופש, כי כבר היה היתר להוציא אנשים. לגבי חיליים זה היה בלתי אפשרי, כי לא היו הסעות, אבל הוא קצין קינה להשיג טרמפ בבלוזה והוא יצא.

שישה צ"ט (אחה"צ)

הער: מוטי אשכנזי

חשילים לא יצאו לחופש באותו יום?

ה. לסקוב

חשילים לא יצאו, כי זה היה שם גהוג, שהסעה נכנסת

מ. אשכנזי:

פנימה לאסוף אותם, ובלי זה לא נתנו לחשילים לצאת, ללא הסעה.

בימים של רביעי בלילה שישי בלילה, דינחצו על לא מעט החרחשות.

דינחצו, גראה לנו שהוסיפו עמדות מרגמה במוצבים הקדומים.

אני חשב שזה היו מרגמות 82. דינחצו על האפלה בפדרט-סעיד.

כאיזה יום אתה זוכר?

י. ידני:

אני לא רוצה להתחייב. האפלה הייתה כבר ביום חמישי. זה היה

מ. אשכנזי:

ה-4 לתודש. שרשראות של טנקים שמענף או ביום חמישי, או אפילו

ביום רביעי בלילה. בשטח גראו שינויים. ביום חמישי בלילה, או שישי בלילה, דומני שזה

היה ביום שישי בלילה, הייתה כניסה של כמות עצומה של רכב.

המשך דבריו רשמה א.א.

היו עשרות רבות של כלים, שלא ראינו אותם בכניסתם, כנראה נכנסו עם דמדומים, אבל ראינו אותם כשתימרנו בפנים ויצאו יותר מאוחר עם אורות. אורות (?) למשל, ראינו אותם בקלות. כדי שתבינו, המרחק היה בערך 25000 מטר עד המוצב הראשון. בגלל הרשתות ביום אי אפשר היה לראות, אבל כלילה אפשר היה לראות. היתה כמות גדולה מאד, גדולה מאד, עשרות רבות של כלים.

לנדוי. באיזה לילה זה היה?

מ.אשכנזי: אינני זוכר אם זה היה בחמישי בלילה או בששי בלילה.

על כל פנים כל הדיווחים האלה שהעברנו לחמ"ל בלוח

נענו. אל תחרגש, כל זה תרגיל.

לסקוב. גם כשדיווחתם ביום ששי בערב?

מ.אשכנזי: כן, כן, גם ביום ששי בערב.

לסקוב. למרות שהוכרז מצב כוננות?

מ.אשכנזי: מצב הכוננות הוטל ביום חמישי.

לסקוב. הגיע אליכם...

מ.אשכנזי. אנחנו לא קיבלנו שום הנחייה.

ידין: לא היה אצלך המג"ד בסעודה המפסקת?

מ.אשכנזי: כן, אבל לא הכריז על כוננות. בדיוק ההיפך מזה.

לסקוב: לא קיבלת מצב ג', או מצב כוננות עליון?

ידין: זה לסדירים.

מ.אשכנזי. שום דבר. אמרו לנו שיש איזה שהוא מצב כוננות. ביום ששי

אפילו אמרו לנו שהחזירו כמה מקציני קבע, אבל זה לא

רציני. חיכף אביע למג"ד שהוא בעצם מסמל את האוירה הכללית. כל הדיווחים שלנו

נענו כך. כשאמרנו שנכנסים כלים, אמרו לנו: אל תחרגשו, חספרו. אמרנו: מה זה

חספרו, אחהצ לא רואה בכירור/אפי ^{לרשתות} לספור, אבל רואים שיש כלים.

יש לי חייל שדיווח מספר ניכר של פעמים על כל מיני

דברים. כשדיווח לחמ"ל בלוח שאלו מי מרווח, וכאשר מסר את שמו, אמרו:

זה? עזבו אותו.

זאת היתה האוירה.

אגב, צורת הדיווח היתה כזאת שמכל עמדה היו מדווחים ישר

לחמ"ל בלוזה. עוד לפני שהעירו אותי כדי להראות לי, היו מדווחים ישירות

לחמ"ל בלוזה. כך גם היה במגדל התצפית, היו מקבלים ישירות את חמ"ל בלוזה

ומדווחים בטלפון ישירות.

ביום ששי בסעודה המפסקת, זה היה בסביבות השעה חמש,

הגיע המג"ד שלי וישב אתנו לאכול. לפני זה אני רוצה לספר על ענין המג"ד. הוא היה

אצלי גם ביום רביעי או חמישי. זה היה כשהתחלתי לעבוד עם האנשים על מילוי

250 השקים. התחלתי לבנות עמדות חדשות על הבונקרים למעלה כדי שחשלושנה על החצר.

אני רוצה להסביר כאן משהו. הבונקרים היו בגובה בנין של 2 - 3 קומות. ביניהם

העמדות היו נמוכות יותר. מה שיצא הוא שמכאן (מראה בחרשים) כל השטח היה

חסום לגביך, ואותו דבר גם מהצד הזה (מראה בחרשים). במקרה פשיטה, אט חופסים

את העמדות שאמורים לחפוס, בעצם גזרות השליטה היו קטנות מאד. לעומת זה

על הבונקרים עצמם, שהם בגובה רציני, אם אתה יושב למעלה קשה מאד לטכס עליך,

ושנית אתה יכול לזרוק רימונים למטה ולשכור כל החקפה. התחלתי לבנות עמדות על

הבונקרים עצמם.

שעות העבודה היו מוגבלות בגלל העומס שהיה עלינו,

בגלל הכווננות, ספק כווננות זאת, הוסיפו לנו עמדות שמירה כלילות. במקום

8 שומרים, נניח, היו 12 שומרים במקביל. למעשה אנשים יצאו לסיורים, שמרו

כלילה, ולא ישנו. לעבוד אחם בפועל אפשר היה שעה או שעה וחצי. הוא בא בדיוק

כשהתחלנו לבנות עמדה למעלה, והחבר'ה חפסו אותו וקיטרו. זה היה ביום רביעי

או חמישי. ואז הוא אמר לי. תשמע, על חפוך את האנשים למע"ץ של האזור, ~~ל~~

אחה שב בשקט, לא חבנה פה מוצב חדש, תגמור את החודש שלך בשקט, תלך הכיתה וזהו,

יש אנשים גדולים למעלה שצריכים לדאוג לעניינים. זה נאמר בנוכחות מספר

חיילים, יותר כבר לא יכולתי להפעיל את החיילים לענין זה.

ביום ששי כאשר בא לסעודה המפסקת, ישבנו אתו ואנשים התחילו להעלות את הבעיה מה שקורה, מה שרואים, הדיווחים שלהם ואיך שמתייחסים לדיווחים. היה חייל אחד בשם דוד כהן שהוא במיוחד העלה נושא זה בצורה חמורה. הוא אמר. תראה המג"ד, אנחנו חטיבה של אנשים מנוגרים וכו', ומולנו יושבים 6 מוצבים של קומנדו מצרי, אנחנו מדווחים, ואומרים לנו אל חתרגשו, זה תרגיל, אבל פה אנחנו רואים משהו. המג"ד אמר בצורה הכרורה ביותר. תראו, ~~פלוס~~ אל חתרגשו, כל שנה הם עושים תרגיל, גם הפעם זה כפי הנראה תרגיל, לא צריך להתרגש, יש לנו גם תכניות מוכנות במקרה שאיזה גנרל אידיוט יחליט לעשות משהו, יש לנו תכניות ותוך שעה או שעתיים אנחנו זורקים אותם בחזרה, אין מה להתרגש. אבל הוא הוסיף והקשה. אבל תראה, יש להם חיילים טובים, חיילי קומנדו, אנחנו חטיבה רגילה. המג"ד אמר לו בנוכחות כל האנשים תראה, אני מכיר את הקומנדו האלה, הם לא שורים כלום, וזה דופק יריה אחת והם בורחים, זה לא חבר'ה. כאן אני התערבתי, לא יכולתי יותר והתערבתי ואמרתי חשמע, אתה לא יכול לעשות מהם אבק אדם, אלה אנשים שמלחמת ההתשה הוכיחו שהם מסוגלים לעשות משהו, הם תקפו חניון של שריון באזור המזח, הם עשו לנו מארב באורקל, שם דרורי נחטף, המארב המפורסם שנהרגו 15 איש, הוא אומר תראה, אני מכיר אותם, יש לנו מעקב, אנחנו יודעים מה הם שורים.

זה אופייני מאד לאוירת התרדמה שזרמה מלמעלה: אנחנו טובים, אנחנו ערוכים, יש לנו תכניות לכל דבר, אם יקרה משהו - תוך חצי שעה אנחנו בכל המקומות ואנחנו זורקים אותם בחזרה. זאת היתה האוירה. שוב, הדגש על האוירה. כשזה זורם מלמעלה, זה נותן לאנשים הרגשה שאין לדאוג, אין שום דבר, לא צריך להתאמץ. והתוצאות היו מרות.

את ההתראה שלי קיבלתי בערך בשעה אחת. למעשה קיבלתי את זה בצורה הבאה: בערך בעשרה לפני אחת ניגד אלי מפקד החותחנים ואומר לי. אתה בטח כבר יודע, אבל יש שובך יונים, בוא נתאם בינינו.

היו"ר אגרנט:

מי אמר לך את זה?

מפקד התוחחנים. אמרתי לו. /איפה נודע לך שיש שובך יוניס?
רבע, רגע, רגע,

מ.אשכנזי:

הוא אומר. כן, עוד לפני שעה+שעה+שעה+שעה שעתיים וחצי

קיבלתי שובך יוניס. אמרתי לו: חכה רגע, אני הולך לברר, בוא נקבע שבעוד

רבע שעה אנחנו יושבים וסוגרים כינינו את כל בעיות הסיוע. ניגשתי לטלפון,

עבר כמה זמן עד שקיבלתי את מבצע/ים, ושאלתי. זה נכון שיש שובך יוניס?

אמרו לי. כן, כן, יש שובך יוניס בשש בערב.

היו"ר אגרנט:

אחה דיברת עם קצין מבצעים של הגדוד?

כן, של הגדוד שלי. +++++ והוא אמר. והנה אמיר על הקו

מ.אשכנזי:

ורוצה לדבר אתך. אפנה+אפנה+ל+ אמיר המג"ד. אמיר אמר לי. שמע, אל תתרגש,

בשש בערב יש שובך יוניס.

לסקוב.

אתה זוכר שהתכטא כך?

כן. הוא אמר. בחמש וחצי אתהמכניס את כל האנשים לבונקרים,

מ.אשכנזי:

אחה והקשר בעמדת הפריסקופ, ובינתיים תחארגן.

טוב, התחלנו מיד להחארגן. זה לא דבר פשוט להחארגן.

כי על פי הוראות הקבע רימונים, למשל, חייבים היו להיות בחוך קופסאות סגורות.

כצות בזוקה, פרט לפצצה חורנית, היו בחוך זכילים עם הפלומכות, ואתו דבר

עם הרר"נטים שהיו. אנל לא מדבר על מספרים, אבל עצם המצב. אתו דבר פצצות

מרגמה, הכל היה סגור עם הפלסחרים והפלומכות. החחלנו לפחות.

כאן אני רוצה לספר דבר אופייני מאד לצהל. אמרתי לאנשים

לפתוח את כל הרימונים, להכניס כל אחד שני רימונים לחגור, ואת השאר להניח

בעמדות מוכנים להפעלה, בלי הקופסאות. אז היתה התנגדות לא קטנה. אמרו: ההוראות

הן שאסור בכלל לשים רימונים בחגור. אמרתי. נכון, אבל עכשיו סצב שונה. אנשים

פחדו להכניס רימונים לחגור, פחדו שהרימונים יהיו בעמדות בלי קופסאות.

זה מאפיין את צהל בשנים האחרונות הוראות הבטיחות היו כל כך קפדניות שבצם

אנשים פחדו מן הכלים שלהם עצמם יותר מאשר מן האויב, אני חושב.

לסקוב
זה הוראות בטיחות או חוסר אמון?
מ.אשכנזי
זו בעיה פסיכולוגית. אם אתה אוסר על ~~הכניס~~ ^{לכניס} רימונים לחגור, לרמניה, ואחה מקפיד על זה כדבר חשוב ביותר כי חס וחלילה עלול לקרות משהו, אתה מחזיר באדם חשש מפני הכלי של עצמו.
כבר אחרי המלחמה, כשאימנתי את הכלוגה שלי במוצבים
בלחיסה...
לסקוב
כשלא הקפידו נהרגו אנשים. חבל.
מ.אשכנזי
השאלה היא איפה אתה שם את הדגש. אם אתה שם את הדגש על אימון נכון של אנשים, לא ייהרגו אנשים.
הי"ר אגרנט:
אבל הם מילאו את פקודתך?
מ.אשכנזי:
כן.
ידין:
באחת קיבלת הוראה לשוכן-יונים לשעה שש?
מ.אשכנזי:
לשעה שש. בחמש וחצי להכניס אנשים לכונקרים.
ידין:
הטלפון הזה היה ביוזמתך?
מ.אשכנזי:
כן.
ידין:
לפי עדות שיש לנו פה, באותה שעה מיפקדת הגורד טילפנה מיוזמתה לכל המעוזים.
מ.אשכנזי:
נכון, אבל אלי הם עוד לא הגיעו לפי הסדר. אני כשום הקדמתי אותם בהתקשרות, כי נודע לי ממפקד התותחים שיש שוכן יונים. התחלנו להתארגן, לכרוק מים, מזון, תחמושות. אני בינתיים עליתי למגדל התצפית כדי לראות מה מתרחש. בצד השני היחה שלוה גמורה, חיילים הסתוכבו ללא חגורים, ללא נשק.
לסקוב:
באיזה שעה עלית לתצפית?
מ.אשכנזי:
לתצפית עליתי בערך באחת ועשרה.

5686

90-86
70-66

ועדת החקירה - 20.2.74
ישיבה צט, אחהצ
הער ס.אשכנזי

ידין.

התחלת להגיד משהו על עשרים לשתיים.
בעשרים לשתיים קיבלתי במגדל התצפית את המג"ד והוא אמר לי:

ס.אשכנזי:

תשמע, בשתיים מלחמה טוטאלית. זו הייתה ההגדרה.

אמרתי לו: רגע, רגע, אחה מדבר ברצינות? הוא אומר: כן, אני מדבר ברצינות.

שאלתי אותו: מה זה אומר? הוא אמר. כמו שזה, מלחמה טוטאלית.

לסקוב. זאת קיבלת מהגדוד?

ס.אשכנזי. כן, מהמג"ד ישירות.

אמרתי לבחור שהיה בחצפית יחד אתי במגדל שירד לבונקר.

ניסינו לפרק את המשקפת 20 על 120, פד+ל+ אבל לא הצלחנו,

כי הכל היה שם מעוקס ולא הצלחנו להוריד אותה. והתחלתי לרדת.

אחרי כן או

זה מעניין. אתה בטוח שהוא אמר לך בשתיים מלחמה
טוטליה?

יריין:

כן.

מ. אשכנזי:

זה אחר המקרים היחידים שאנחנו שמענו שמישהו
סדע בעשרים לשתיים שבשתיים מלחמה טוטליה.

יריין:

לפי העדות שלו, באחת וחגי קראו לו למפקדת החטיבה והודיעו לו שובך יונים
מיד, והוא מיד הצליח להשיג את כל המעוזים ובטלפון הוא אומר "הודעתי שובך
יונים מיד".

מ. אשכנזי:

לי הוא אמר אישית - מלחמה טוטליה. זו הייתה
ההגדרה, וזה נפל עלי כזה בומבסט. מה זה מלחמה טוטליה.

על שובך יונים היה לי הוראות מה לעשות. על מלחמה טוטליה לא היו לי שום
הוראות. בינתיים ערכתי את האנשים כך שבמקדמת השער יהיו שני אנשים, כאשר
במידה ונפתח אש, הם בורחים לפתח של האורז. היה שם מין כוך בכניסה
ואז במקרה של הפגזה ניתן לברוח אליו,

לסקוב:

למה בורחים ולא תופסים עמדה?

מ. אשכנזי:

אני מתכוון ---

לסקוב:

כשאני שומע בריחה זה מדאיג אותי.

מ. אשכנזי:

אני חילתי פה בעמדת החצפית ליד עמדת פריסקופ,
כי בעמדת הפריסקופ אפשר היה לראות. לפני שהגעתי
הנב ירדתי ממגדל התצפית, ירדתי למטה וכאן תפסו אותי פגזים. וזה לא בא
פגז אחד או שניים זה היה משהו רציני מאוד. מסה כזו ירדה שהכל החרומם למעלה.
על כל פנים אני רוצה לחזור ולספר פה: בין יתר הדברים שלא היו בסדר
היחה מסה של עמדת טנקים. וכשאני תרגלתי חפשיה עם הטנקים זה היה ביום

רביעי בלילה, הם באו ולפני המפה הם היו צריכים להכנס לכל מיני עמדות, בין היחר לעמדה 6. מחפשים עמדה 6, ואני שם לב שבעצם עמדה 6 כבר מזמן איננה כי עליה עומם מגדל התצפית. המפה הזו עמדות הסנקים נערכה לפחות חצי שעה קודם, כי המגדל פה היה כבר חצי שנה. וזו המפה שעמדה לרשותנו. עוד עמדות שהיו מסומנות במפה לא היו פה. אגב, לענין העמדות, העמדות היו בגובה של 80 ס"מ, שאם הסנק עמד בו רק חלק מהשרשרת היה מכוסה והצריח היה גלוי. בשביל להגיע לעמדה הזו היה צריך לנסוע עם הצד לכיוון האויב ללא מחסה בכלל. בדיעבד, לא השתמשנו בעמדות האלה, וכך תפסה אותנו המלחמה.

אתה עוד רוצה להוסיף דברים על מה שהפנתה ביחס לצורת הלחימה?

אגרנט:

התפתחות המלחמה מפורטת במה שהגשתי?

ירי:

זה עוד לא מפורט.

מ. אשכנזי:

אתה רוצה להשלים? כי אם אתה רוצה להשלים, ניחן לך עוד זמן, אבל לא היום. אם החיבור הוא פחות או

אגרנט:

יותר מרוי"ק, אין לך מה להשלים?

רציתי לשאול האם החקירה שלכם מתקדמת עד לתחילת המלחמה?

מ. אשכנזי:

עד אבליסמה, עד ה-14 לאוקטובר.

אגרנט:

לשלב הבא - רציתי להוסיף עוד שכאשר טענתי ביחס לציד המודיעין שלא בסדר, אז אמרו לי, הכל ידוע.

מ. אשכנזי:

בפיקוד כבר הכיננו ציוד חדש, זה יגיע. קודמי סיפר לי אותו דבר שגם הוא העפיר ואז אמרו לי אותו סיפור.

ענין הפעלת המק"כ - היה לך מק"כ (מקלע כבוד) 05

הער: מ. אשכנזי

לא היה לי מי שיפעיל אותי. היחידים שידעו להפעיל אותי היו אני וסגני ואחד הסמלים.

לסקוב:

הוא לא יזונה הרבה מה-03.

מ. אשכנזי:

הוא די זונה. על כל פנים לא היה מי שיפעיל אותו והוא עמו בחוץ. וביקשתי רשות להכניס אותו למחסן. אמרתי, תראו, הוא עומם בלחות, שם היה ערפל, לחות עצומה. אמרתי אני אגרז אותו, אשמן אותו ואכניס אותו פנימה. אמרו לי - לא, הוא חייב לעמוד בחוץ. כדי עכד הוא נפגע ישר ונסתם.

אגרנט:

בכלל לא הפעלתם אותו?

מ. אשכנזי:

לא.

ידין:

זה יכול לקרות גם כשיש מי שמפעיל אותו.

מ. אשכנזי:

עוד דבר שרציתי לדבר עליו אם לא איכפת לכם,

זו בעיה יותר כללית וחשובה מאוד וזה ההכנה למלחמה.

אינני יודע למה היינו צריכים להגיע במלחמה הזו כאשר אין לחיילים נשק אמין. הכלי היחיד שאפשר לראות אותו אמין במלחמה הזו היה המ"ג. העוזי והרום"ט והמקלעון נסתמו ישר אחרי ועשיתי שם בריכות ניקוי ואנחנו כל הזמן הקדשנו זמן לניקוי. ההפגש מרימה אדמה למעלה חוץ דקות הכלים נסתמים, אתה לא יכול לירות בהם. ושנאם שאנחנו מדברים על הכלים הבלתי מסינים - הרום"ט, היה ידוע שלא שווה כלום. לא הרום"ט ולא המקלעון וגם העוזי ידעו שבמקרה של חול ודברים כאלה זה לא הולך. שאלתי את שאלה הזו לאחר המלחמה בתחקיר, את ראש מ"ד, אלוף מנדי. ואז קיבלתי את התשובה הבאה: תראה, יכול להיות שיתח טעות לא נחנן לצה"ל רובה סער יותר טוב. אבל מה? אם היינו נוחשים לצה"ל רובה

יותר טוב, היינו צריכים פחות עשרה סנקים. אז אתם יכולים לשאול, הוא אומר, אם ככה, חסרו לצה"ל שמיכוח ומעילים. אז אם היינו צריכים לתח לצה"ל מספיק מעילים, אם היינו צריכים עוד פחות עשרה סנקים, אז לאן נגיע? הוא שואל אותי. אז כעצם התשובה של מעילים לרובה אישי טוב כבר מוכנה הצישה. על כל פנים כל הכלים שלנו לא היו אמורים פרט למ"ק. ואחת הכעיות שחרדתי מהן זה היה שכאשר נגיע לפשיטת אויב, יסתמו הכלים במקום שצריך יהיה להפעיל אותם. וזה מתבטא בבטחון של האנשים. האנשים לא בטחו בכלים של עצמם. וכאשר חסיל לא בטוח בכלי שלו עצמו, זו פגיעה ממדרגה ראשונה כמוראל לחסמה. קודם דיברתי על זה מבחינה הטכנית שקשה לחסיל להפעיל במיומנות של איש מילואים מספר כל כך גדול של כלים. עכשיו אני מדבר מהבחינה המבצעית. כלי שאיננו אמין והחסיל לא בוטח בו, הופך את החסיל הזה לפחות טוב.

בזה סיימת, אלא אם אתה רוצה להוסיף עוד איזה דבר על מה שלא אמרת כאן, אז אנחנו נקדיש לך

אגרנט:

זמן כיום אחר.

יש בעיה ביחס לטרקלין. טקלין זה היה מוצב שלא החזיקו אותו, 22.5 ק"מ מהעורף. ומשך כל האחזקה שלו הייתה כזו שהיו באים בכוחם פותחים את השער, מציבים שם באיזשהו מקום עמדה עם משקפת וכן הלאה. אחר כך ששהגבירו כאילו את התנגדות, במקום ארבעה אנשים שהייתי צריך לתח לשם, נתתי ששה אנשים.

מ. אשכנזי:

דיווחת על זה - עם הנהג ועם החל"ם.

לסקוב:

בפתל במלחמה היו שם תשעה. אבל כל התגבור הזה נעשה ממני. אני שיבתי מול המוצבים המצרים

מ. אשכנזי:

דיללת את עצמי כדי לתח 22.5 ק"מ בפנים עור אנשים שלי. דבר נוסף, שאותו מספר אנשים, אם היו, בדיעבד לא הקפו אותם, אבל אם היו עולים עליהם הם בכלל לא היו מסוגלים להגן על המקום. הוא לא היש כנוי, לא היה שם תחמושת, לא היה כלום שם. הייתה קבוצה של אנשים, שתפסה שפים-שלוש עמדות, זה מה שאיה

זה מה שהיה בעצם בטרקלין עצמה.

~~למכתב-התשובה~~

אגרנט: אם אתה רוצה עוד להעיד, נצטרך לקבוע לך מועד אחר.

אבל עוד פעם, מה שאיננו כאן במה שאתה מוטר.

מ. אשכנזי: חסר התחזוקה של הכלים, של הזחל"מים.

אגרנט: אנלי תגיש לנו את השלמה בכתב, זה יהיה יותר מהר.

אנימורה לך על ערותך, לא צריך להוסיף לך מחמאה

על הצורה שבה הבנתם על הסעוד.

מ. אשכנזי: אני חושב שהייתי קצת יותר בר-מזל.

לסקוב: אם יש לך את פקודות הקבע של חליפין, איך מחליפים

אחרי כול לצרף לחומר שהגיש.

מ. אשכנזי: לא, אין לי. זה נשאר שם. אגב, שרפתי את זה

ביום ראשון בלילה.

לסקוב: אתם יכול מתוך זכרון לחת את הנקודות העיקריות?

מ. אשכנזי: אני אנסה למצוא את זה. אבל עבר זמן רב מאז. זה קשה.

אגרנט: המכתב של גרינברג ישנו אצלנו.

אני אדוים שהגשתי תכנית של הסעוד בודפסט.

מ. אשכנזי: בערוח על זמן המלחמה זה יהיה חשוב מאוד.

אגרנט: מתי עשית את זה?

מ. אשכנזי: אתמול בערב ישבתי והכנתי את זה.